

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
Pe jumătate an 12 .
Pe 1 lună 2 .
Nrul de Duminică pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.

Pentru România și străinătate nrul de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la admi-
nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Pricinele sărăciei.

(R.) Stăpânirea ungurească și chiar bogătanii țării ar trebui să facă slujbi în biserici, drept mulțumită lui Dumnezeu că a făcut — America. Pentru că, ne întrebăm, ce s'ar alege din nenorocirii, cari nemai putând trăi în țara asta, n'ar avea unde să se ducă? De bună seamă, o parte dintre ei ar fură și jefui, pentru a nu muri de foame; și peste tot, s'ar înmulți fărădelegile, iar nemulțumirile ar crește într'una, până ce într'o bună dimineață ne-am pomeni cu țara întreagă în foc, mai rău de cum se întâmplă în România.

Deosebirea între românii din țară și între popoarele din Țara Ungurească tocmai asta este: frații noștri de dincolo nu-și părăsesc țara, ci rabdă până nu mai pot, pe când aici, începând cu ungurii, cine nu mai poate trăi, nu se încumetă a face răscoală, ci pleacă în America.

Am putea însă dovedi cu numeri, că și așa, cea păgubită este Țara Ungurească.

Răscoala din România a căsunat, nu-i vorbă, pagubi mari, până la 20 milioane. Dar cel puțin este nădejde că d'aci încolo se va îmbunătăți soarta țăranilor și astfel pentru țară vor urma vremuri de prosperitate.

Țara Ungurească însă, pe lângă sutele de mii brațe muncitoare, perde anual sute milioane în bani. După socoteala lui Rácz Gyula, care a făcut cercetări amănunțite, în prețul numărului mare de emigranți, țara noastră perde pe an cel puțin 350 milioane, iar venitele după consum se imputinează cu cel puțin 600 milioane coroane.

Am scris-o nu odată, că vina sărăciei, care pune în mâinile atâtor cetățeni bățul pribegiei, o poartă stăpânitorii. Au ajuns acum și ungurii să mărturisească acest adevăr. În »Aradi Közlöny« dela Rusalii am citit un articol în care se aduc grele învinuiri și se citează următoarele cuvinte ale conțelului Vay Péter:

»E aproape de neînțeles, că deși statul ungar este mai grovav izbit prin emigrări, totuși dintre țările culte *statul ungar a făcut până acum mai puțin pentru leuirea răului și biserica maghiară catolică, precum și episcopatul, care e cel mai bogat pe lume, a rămas mai nepăsător față de nenorocirile credincioșilor săi.*«

Punând apoi titlul »*blăstăm*ul latifundilor«, a marilor moșii legate, același ziar arată nedreptatea strigătoare la cer din Țara ungurească în ce privește împărțirea averilor. Până ce în Germania cel mai bogat proprietar, prințul Pless, n'are mai mult decât 70.000 jugăre catastrale pământ, până atunci prințul Eszterházy dela noi are 500 mii jugăre. Și sunt o droaie, a căror moșie trec de 50—100 mii jugăre,

Nedreptatea nu asta este însă. Ci ticăloșia e, că pe când marii proprietari au 35 la sută din pământul țării, **nu plătesc decât 1/5 din dare.**

Să vedem numai cine sunt proprietarii cei mai mari!

În mâna *episcopatului catolic* sunt 861.539 jugăre.

Capitulurile catolice au 494.439 jugăre.

Abațiile și prepoziții catolice au 139.450, iar *călugării catolice* 145.450 jugăre.

Va să zică două-trei sute de fețe bise-

ricești catolice au avere din cât ar putea să trăiască *milioane de inși.*

Tot așa și în ce privește pe ceilalți mari proprietari: 231 de inși au 4.411.814 jugăre, unul peste altul 17.000 jugăre fiecare!

Statul, el însuși, ține legat o mulțime de pământ. Nu mai departe decât la Mező-hegyes, în vecinătatea noastră, are 33.000 jugăre, în apropierea cărei moșii sunt sate sărace, adevărate liferante de emigranți.

Iată pricina de căpetenie pentru care e sărăcie în țară. Nu e destul anume, că o parte însemnată a pământului arabil, cel mai bun, e legată și hrănește numai pe câțiva bogătanii, dar cei cu mai puțină avere sunt apăsați și altfel: plătesc dare mare, căci bogătanii în loc de a plăti mai bine decât a *treia* parte din suma dării întregi, plătesc numai a *cincia* parte; ce rămâne, apasă umerii micilor proprietari și a săracilor, cari lucrează anul întreg și adesea nu câștigă din cât să plătească dările.

Și așa se vede, starea asta va mai dăinu multă vreme, căci kossuthiștii ajungând la putere, nu se gândesc nici să facă lege pentru a *se împărți pământ* — pe bani — oamenilor muncitori, nici să *mai scadă dările*, făcând, dupăcum au făgăduit, o lege în virtutea căreia *darea să se plătească după venit.*

Noroc că se știe drumul spre America. Altfel ori ar muri — în țară bogată — mii de inși de foame, ori s'ar încinge țara în frământări, încât om să fie cine nu și-ar perde capul.

Prințul Bülow, cancelarul imperial al Germaniei, conform unei informațiuni semi-

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

ECCE HOMO!

— Un cuvânt de actualitate al lui Avram Iancu. —

Comunicat de S. C. Dan.

Acuma, când în politica noastră se vorbește foarte mult de »unitate în sentimente«, acuma când din toate părțile ni-se aruncă vorba — ca un păcat — că voim înnoirea stărilor dela 1848, este interesantă și actuală scrisoarea ce urmează mai la vale.

Cred că e de puțini cunoscută până acum. Ea este răspuns la faimoasa somație a lui Hatvani, care începe astfel: »Oláhok! A magyarok Istene megelégette a gyilkaitok alatt lehullott honfiak számát, az oroszok kiontott magyar vér bosszuért kiált az égre!...«

Comparați nobleța!

Singură scrisoarea aceasta, în stilul lapidar și greoi al acelor timpuri, ajunge, mai luminos decât orice biografie, pentru a mărturisi cine și ce a fost Avram Iancu al nostru.

Un visător, un idealist universal — al marelui umanism!

»Libertate, egalitate, frățietate.

Fraților maghiari!

Ascultați cuvintele, purcese din adâncul sufletului unui român sincer.

Aceste sfinte principii ne reziră din adâncirea, în care ne apăsă războiul sute de ani; pentru acestea am ridicat cereri la locurile convenite; pentru acestea, ca să ne fie recunoscute, am ridicat arme, ne-am vărsat sângele, și a ni-l vărsa pentru libertate suntem răsculați, până va mai curge sânge în vinele noastre. Deie-și părerea Europa, judece popoarele civilizate, noi ne luptăm pentru libertatea noastră, cea asuprită, de-a veacurilor nedreptate.

Fraților! Crede-ne-ți nouă, că noi prealuminat vedem, și prea hoiarit credem, că în aceste două Patrii surori, maghiarul de existență și viitor nu poate vorbi fără român, nici românul fără maghiar. Credem și prealuminat vedem, că *preste noi, și preste voi, azi mâne vrea să dea mâna un element gigantic*, care în scurt timp ne va îneca, și nu vor rămâne altele, decât urmele existenței noastre. Amândouă părțile, vedem că pericolul ne amenință, încă de aproape, și totuși nu ne putem înțelege. Nu știu din ce pricină, *pizma, sau doară superbia*, își învârtie sabia între noi și voi, ca nici în agonie să putem vorbi de aproape.

Noi, cu durere privim la scena, ce s'a întâmplat în aceasta patrie, și în care și noi am fost siliți a lua cea mai mare parte, însă, să credeți domnilor, că răscolirea noastră nu s'a întâmplat prin amăgirea Austriei (după cum dv. rău sunteți informați) ci pe noi ne-a răscolat nerecunoașterea naționalității politice, tiraniile și barbariile conservativilor și aristocraților transilvani, maghiari, cari, poporul în aceasta epocă nu le-a mai putut suferi, și de cari inteligența s'a scârbit cu totul — am fost siliți a ridica arme, a le purta în contra aceluia care mai de aproape ne

tirănește, și se vede a ne apăsa existența politică, despre ce va mărturisi istoria, punând vină, cu-i va fi drept.

Ne provocați în numele națiunii maghiare, să depunem armele, ba să le ridicăm împotriva tiranilor și asupritorilor comuni. Crede-ne frate, *că cu cea mai mare sfâșiere a inimii trebuie să mărturisim, că noi armele până acuma pe drept le-am întrebuințat în contra apăsătorilor noștri*, însă prin aceasta nu vrem a deonesta caracterul întregii națiuni maghiare, nu, de aceasta ferească Dumnezeu popoarelor. Ci voim a vă trezi pe voi, și a vă arăta, că între voi este vermele care vă roade rădăcina, și vă sapă temelul unui viitor, pe care vi l puteți promite etern. *In senatul vostru s'a ivit pizma intrupată*, și ca sicca clodiana, sub veșmânt își împrăștie veninul său, ca să nu vă puteți câștiga simpatia unui popor, dela natură compact, spre a nu se putea nimici în moment, ba nici în timp, *) și ca să nu vă puteți însuși sincera prietinie, a unui popor din secolii virtuos, după cum l-ați putut vedea, și ca mână lipsită (?) de arme, și după cum vi-l vor mai dovedi vouă timpurile cele critice, care vă amenință în viitor.

Fraților! *Spiritul de care e pătrunsă și însuflețită Europa cu un impuls mai elastic străbat la sufletul nostru, decât la al oricărei națiuni*, care a mai văzut până acum raza libertății. Libertate, egalitate, frățietate, aceste principii sunt deviza noastră, acestea tesaurul și cel mai sfânt obiect, pentru care și cu care trăind suntem gata a da mâna cu cei mai nedumeriți vrăjmași ai

Adecă: prea compact, pentru ca să poată fi nimicit etc. — S. D.

oficioase, va întoarce la Viena vizita baronului Aehrenthal în luna viitoare, dacă nu va fi posibil, atunci o va amâna până la toamnă.

Articole pentru M. S. Regele României. »Observatorul catolic« publică un articol asupra regelui României și spune:

»Recentele evenimente pun în mai multă lumină figura regelui Carol, încarnațiunea monarhului modern, care se îngrijește numai de binele poporului, suveranul valoros în acțiunea pacifică internă, ca și în conducerea armatelor lui pe câmpul gloriei«.

»Observatorul« reproduce apoi un articol al ziarului englez »Pall Mall Magazine«, care este un întreg imn către regele României.

Ancheta presei. Ședința de ieri a fost prezidată de secretarul de stat Conrad Imling. S'a vorbit aproape numai asupra responsabilității și asupra cauțiunii, și anume s'a pledat pentru înăsprirea celei dintâi și pentru susținerea și estinderea celei din urmă.

Prelegerile populare.

De dr. Ioan Radu.

»Asociațiunea« pentru cultura poporului român, a purces o mișcare spre sate cu prelegeri populare, biblioteci și gazeta »Țara noastră«. E atât de firească și degrabnică lipsă lucrarea aceasta și strigătul de ajutor al țărănimii noastre ne chie-mă atât de sincer și de duios prin rostul bardului său O. Goga, că ori cât de coplesit am fi de interese private, egoiste, aproape în toate părțile, noi cărturarii simțim, că în adevăr e vremea să facem ceva și pentru săteni. Și ici-colo ne mișcăm, deși tare greoiu.

Comitetul despărțământului Brad hotărîse, ca deodată cu desprimăvărarea să înceapă câteva șiruri de prelegeri în Brad, Vaca, Băița, Zdrapț, Blăjeni, Dupăpiatra, Hălmăgel și Pleșcuța. O pleiadă de conferențieri s'au legat să lucreze și să țină prelegeri despre feliurile lucruri — toate pentru săteni. S'au făcut și împărțit programele s'au înșliințat preturile care le-au luat după toată formele spre știre, — dar când la ispravă, nu mai multă, ca în alte părți.

Dintre conferențieri prea puțini au spus, că sunt gata și la lucru, — iar ce e mai rău, unii conducători ai satelor: preoții, unde s'au plănuit prelegerile nu se nizuiesc a da ajutor, ba s'ar părea că le-ar veni mai bine să fie scutiți poporeniilor lor de această oblăduire și dragoste străină... Altfel nu putem înțelege următoarele lucruri:

În satul Zdrapț programul s'a făcut pe 6 Dumineci și s'a trimis preotului Comșa cu lămurile de lipsă.

Acî locuiește tinărul candidat de preot Mateiu, au pe învăț. tinăr Uibariu și erau angajați și câțiva conferențieri din Brad. Dar cei din comună nu s'au mișcat de loc. Când în 12 Maiu s'a dus profesorul T. Suciul din Brad cu învățătorul I. Rusu din Cebea pentru a ține câteva prelegeri preotul le zice că-i »pare rău«... că numai cu câteva zile mai înainte i-a spus învățătorul de aceste prelegeri. De programul și îndrumările comitetului nici habar.

A reținut cam a silă vre-o 25 de țărani, învățătorul însă și dl Mateiu nicăiri. Țăranii cei mai mulți prin birturile satului. După preiegere, care s'a terminat după amiază, vorbitorii au trebuit s'oi ieie acasă, inv. Rusu la Cebea pe jos, și să și caute de prânz pe la 5 ore d. a.

Duminică în 19 Maiu prof. T. Suciul, învățătorul I. Rusu și sussemnatul ne-am dus în Blăjeni, unde trecuseră două Dumineci plănuite, fără să-i stee cuiva gândul la prelegeri. Aceasta e comuna cea mai mare în Zarand, cu 5 biserici și 4 preoți. La cele 2 școli au numai un învățător și acela provizor, căci la una face slujba aceasta preotul S. Rusu. Acestuia i-se trimisese programul încă în Martie și luasem înțelegere și cu câteva zile înainte de 19 Maiu. Ne-a așteptat cu puțini parohieni de ai săi în parohia preotului Hărăguș, și ne-a spus, că avem să prelegem aci la biserică. La biserică nici o rânduială. Erau să se facă proiecțiuni, dar cu ce astupi ferestrele? După ce cu mare greu s'au adunat câteva țoale, folosind și cele dela cai, cu ce să le bați în păreți, că nu erau cui? Cu mare greu, — mai folosind și cui de lemn s'a făcut ceva. Preotul Hărăguș drept ajutor făcea glume, zicând sătenilor să iee și peile de pe caii »domnilor să astupe ferestrele...« Din o comună așa mare să fi fost cu totul 150 țărani și 3 preoți. Prelegerile (începutul neamului nostru, Cultura vitelor și soiurile mai alese de vite, Cultura fânătelor) s'au gătat după o oră.

Câțiva poporeni ai părintelui Hărăguș împrumutaseră dela păstorul lor dispoziția glumeață la prelegerea din urmă. Terminând noi, — domni preoți n'au avut nici un cuvânt de îndemn către poporeniilor lor. Și ne-am dus curat ca dela o moară pustie.

noștri, și a-le promite cel mai sincer ajutor, ce se poate aștepta dela vr'un popor european, iară de aceste principii lipsiți, cu cea mai bărbătească serioșitate suntem hotărîți din început, a ne bălta sângerile până la cel din urmă român. Însă aceste principii le pretindem dela oricine, garantate pe temeiul existenței națiunilor, și nu suntem îndestulați, văzând însemnate numele lor pe scrisori private, nici auzindu-le numai sunețul cel dulce, pe la urechile noastre, ca un echo fără de simțire. Voi ne imbițați cu marinositatea națiunii noastre, ne somați la reîntoarcere, făgăduindu-ne drepturi, și iertarea păcatelor politice (atâta, încât nu ne-am putut, ba nici nu ne vom putea convinge, că păcatul politic ne-ar îngreuna vr'odată), însă din contră, de nu vom voi, sau mai bine zicând de nu ne vom convinge, estirpațiune prin foc și fer! (Focului și ferului cu mijloace omogene vom pași în contra!)

Noi, fraților, într'atâta suntem de sinceri, încât toate promisiunile voastre private le credem, însă — durere! — când târziu sunt astfel de promisiuni către noi îndreptate, după ce cercându-le nu le-am dobândit, căutându-le nu le-am putut afla, după ce ne-am macelat, după ce preoțimea și partea inteligentă s'au debilitat, jertfindu-se nu prin arme, după cum potesc legile unui războiu uman, ci prin furci, (bitofa!) după ce în poporul nostru

a apus spiritul amicitiei către voi, și s'a încuibat o aversiune încontra-vă, într'atâta, încât el, fără de amăgirea cuiva, mai voește a primi sabia oricărui tiran din Europa de ajutor împotriva voastră, cu cari firea ne-a așezat în una patrie, ca împreună să asudăm cultivându-o și împreună să gustăm dulceața fructelor ei. Durere, de trei ori durere, că voi, cari cu pași uriași credeți că stați înaintea noastră în cultură, acestea nu le-ați prevăzut, și în loc de a vă câștiga amici sinceri cu mijloace blânde și dulci, ați răpit în dreapta sabia teroristică neroniană și ați primit modul de tradare, al infernalului Calligula. Totuși, vă spunem cu cea mai umană sinceritate, nu ar fi târziu a ne dobândi de amici, dacă ați pipăi odată calea prin care se poate asta, dacă ați dovedit în practică marinositatea, despre care atâta vă place a predica. Însă noi, spunând adevărul limpede, ne cam temem a vă crede d-voastre, deoarece aievea ne-am înșelat. — Crezutău bravii noștri bărbăți Buteanu și Dobra, și căzură jertfă ascuțitului teroristic. Cu adevărat, ați putea voi înoda aci o scuză, că căzură din furia soldaților, sau neghiobia lui Hatvani pricinui aceasta — însă aceasta scuză e deșartă și fără de temei, deoarece nu Hatvani ne înșela pe noi, ci acela întru care voi v'ați odihnit, căruia voi, cu crezământ deplin, i-ați pus fericirea voastră în mână, ca să o așeze pe viitor.

* De nu erau în cale sate cu alți oameni, umblam mai rău decât cei doi colegi ai mei cu o săptămână înainte, că prânziam în Brad deodată cu cina.

Nu pot zice că aceleași vederi țin în loc și pe bunii băițeni de au lăsat a trece 6 din Duminicile pentru prelegeri, fără să țină vre-una. Avem nădejde că se vor achita de aceasta datorie. Au între ei doi tineri Perian, unul preot, altul candidat, amândoi cu pregătiri, cari ne îndreptătesc a aștepta mult dela ei. Dar nici din cei mai bătrâni n'a perit încă vloga și râvna veche.

Nici chiar în Brad nu stăm cu mult mai bine. Din 6 Dumineci luate în program, abia în 3 s'au purtat ținea, căci pe lângă toate rugămintele, preotul nu poate găta cu sfânta slujbă, decât pe la 12, intrând la liturgie după 10, iar după amiază, fiind cringurile risipite, țărani nu se mai pot aduna.

Zice că de aceea încep slujba dumnezeiască așa târziu, ca după biserică țărani să nu se mai poată oprî la crișme... Dar omul tot pleacă de acasă, după obicei de dimineață și ce o face până pe la 10? Intră »așa de vorbă« în unul din cele o mie și una de birturi câte-l ademenesc în piața Bradului și vrând-nevrând mai gustă un păhar-două de vinars, și apoi merge la sfânta biserică amețit — cum s'a și întâmpiat — ori poate nici nu mai merge.

Și le-ar lipsi și ar fi dornici să asculte câte o povață și acești »orașeni«, cari n'au fericirea să audă nici barem câte o cazanie de a lui Petru Maior bine cetită.

Am auzit de multe-ori tânguirea, că n'avem oameni pentru prelegeri și nu suntem »copți« pentru așa lucru. Dacă atâția cărturari nu ne putem împărți vremea pentru a ieși odată de două-ori pe an la sate și dacă nu suntem buni a da câteva îndrumări și povețe folositoare săteanului nostru atât de înapoiat, — apoi nu știu de ce suntem buni? Doară să-l înfundăm în toate băncile...

Mizerii ca cele înșirate trebuie să dispară. Nu e departe vremea, când învățătorul satului nu va mai fi omul preotului și dacă învățătorul va avea cât de puțină inimă pentru durerile săteanului, atunci nici acesta nu va mai fi omul preotului.

B r a d, 22 Maiu 1907.

Din România.

Candidații partidului național-liberal din Ilfov. La Senat. Colegiul I-ii: D-nii P. S. Aurelian, fost președinte de consiliu de ministri,

Acela, care e capul vostru, și președintele țării ungare, acela, acela vezi ne înșală pe noi, și acela e Ludovic Kossuth, după cum puteți vedea aci din aclusele, și exdiameiro'opusele lui două scrisori, semnate cu literile A și B, cari »u de a trece și prin un examen critic european.

Acum oare nu cu drept cuvânt am putea striga cu poetul: »accipe nunc danaum insidias, et crimine ab uno disce omnes«, — însă noi nu voim să facem salt în concluziile noastre, ci mai dorim să ne convingem din contră, ce iarăș dela voi atârnă.

Pe scurt: voim iară a vă spune, și exclamăm: de credeți (!) în cer un Dumnezeu și pe pământ o patrie, luați alte mijloace de a trata cu noi, convinge-veți deplin, că între noi și voi armele niciodată nu pot hotărî, însă nu întârziati, ca să nu se împliniască în voi cuvintele scripturii: »că va intra mirele, și voi nu veți avea untdelemn în candelile voastre«.

Dat în Cămpeni, 15 Iulie 1849.

Avram Iancu,
prefect.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți cetit aceste anunțuri.

mare proprietar, economist. Gen. C. Budișteanu, fost ministru de război, a luat parte la războiul pentru neatrănare, e unul din comandantii de regiment răniți.

Colegiul al II-lea : D-nii C. Nacu, fost ministru de finanțe, profesor universitar. I. Procopie Dumitrescu, fost prefect de poliție, primar al capitalei, censor al băncii naționale, proprietar mare. Gr. Romniceanu, doctor în medicină, profesor universitar, mare proprietar. D. Polizu Micșunești, fost membru al curții de Apel, director delegat creditului funciar rural, proprietar mare. M. Ghimpa profesor secundar, fost magistrat, director al ziarului »Secolul«.

Pentru cameră. Colegiul I-ii : D-nii M. Pherekyde, fost președinte al camerei deputaților, ministru. B. M. Missir, fost ministru al domeniilor, mare proprietar. C. F. Robescu, fost primar al capitalei, vice-președinte al camerei, profesor și fost director general al poștelor și telegrafului în timpul războiului. Em. Culoglu, fost prefect de poliție al capitalei; fost secretar general al ministerului de finanțe. G. Stoicescu, doctor în medicină, mare proprietar.

Colegiul al II-lea : D-nii : G. Assan, președintele camerei de comerț, industriaș mare. I. Radovici, doctor în medicină, fost prefect de Vaslui în timpul răscoalelor. I. Saita, avocat fost prefect al Capitalei. N. Coculescu, doctor în matematici, profesor universitar, mare proprietar. Elefterie Ionescu, mare comerciant, Pompiliu Eliade, doctor în litere, profesor universitar. Dr. N. Angheliescu, farmacist, președinte al societății farmaciștilor din țară. C. Banu, profesor secundar, fost inspector al învățământului particular. Ioan Nădejde, avocat, redactor șef al »Voinței Naționale«.

Colegiul al III-lea : D-nii Horia Rosetti, avocat, N. Moroianu, mare comerciant.

Curtea de Casație secț. I. a judecat din nou recursul dlui V. Kogălniceanu în chestia mandatului de arestare dat împotriva d-nei sale de tribunalul din Vlașca și confirmat de camera de punere sub acuzare.

Curtea a fost prezidată de dl Mandrea, fost ministru public fiind ocupat de dl prim-procuror Ciru Oeconomu.

După pledoariile dlilor Petre Grădișteanu și Comșa, Curtea, în urma unei scurte deliberări, a respins recursul.

Dl Kalinderu despre starea țaranilor.

În sânul congresului societății silvicultorilor ce s'a ținut zilele acestea în București, dl *Ioan Kalinderu*, administratorul domeniilor Coroanei a ținut o însemnată vorbire, în care despre starea țaranilor a zis următoarele :

E drept că unii nu au pământ de loc, iar alții au puțin, dar nu se pot admite că dacă li s'ar da la toți, și în întindere îndestulătoare, ar scăpa de năcazuri ca prin farmec.

Nu trebuie de uitat și circumstanțe cari îngreiază traiul țaranilor, de pildă: scumpirea excesivă a arenzilor, fără să fi fost deplin justificată prin amendarea solului sau prin o cultură perfecționată: neștiința țaranilor noștri de a cultiva pământul bine; indiferența ce au pentru meserii și pentru industriile mici și chiar pentru toate celelalte mijloace de câștig și în sfârșit lipsa de învățatură, de pricepere, de prevedere și de ordine în lucrări și în viață.

Dl Kalinderu a amintit de cele ce a spus altădată că nu trebuie deșteptate în popor închipuiri primejdioase și speranțe de neîndeplinit, cum nu trebuie să i-se formeze credința că statul e dator să le dea pământ. Statul a împrietărit pe mulți săteni, dar nu poate să se desfacă de toate moștile.

Vorbind despre reformele ce se impun, dl Kalinderu a spus că mai întâiu se impune o legislație pentru ocrotirea muncii agricole și stărpirea abuzurilor pe viitor.

Statul e în drept să intervină în transacțiunile

dintre cetățeni, când ele ating interesele lui sau asupresc pe cei slabi; dar statul are și datoria să aperse proprietatea.

În principiu, zicea dl Kalinderu, e drept că nimeni nu poate să se amestece în convențiile dintre părți. Acest principiu se poate aplica însă numai acolo unde este oarecare egalitate de avere și condițiuni sociale. La noi țaranii suferă lipsa de mijloace și sabia neștiinței, încât se află în stare de inferioritate față de patroni. Acest raport devine aproape absolut când e vorba de trusturi, așa că e o datorie pentru stat a asigura muncitorilor mijloacele de trai și pe acelea prin cari își pot împlini chemarea lor de cetățeni și de capi de familie.

La noi s'a făcut o lege pentru protecția lucrătorilor din fabrici, e natural să ne ocupăm și de țaranii muncitori agricoli, cari sunt în număr covârșitor.

Dl Kalinderu a arătat apoi cum s'au reglementat în Ungaria învoielile agricole și a insistat asupra nevoiei de a se îndruma populația noastră rurală spre industrii, vorbind în același timp de necesitatea și importanța societăților de consum pentru vânzarea produselor în comun, asigurarea vitelor și cumpărarea de unelte agricole.

Asupra *Casei rurale*, dl Kalinderu deasemenea și-a spus cuvântul. După d-sa, e nevoie de o bancă rurală, un așezământ întemeiat fără participarea statului, dar supravegheat de el. O asemenea bancă ar putea cumpăra și direct moștile scoase la vânzare, pe cari le ar da apoi sătenilor în loturi, după puterea fiecăruia. Dar ar trebui luate garanții pentru plata anuităților fie prin răspunderea anticipată a unei părți din preț fie prin impunerea unei îndatoriri riguroase în ce privește lucrarea pământului, desfacerea recoltelor etc. În acest chip sătenii vor fi îndemnați să facă economii spre a putea cumpăra pământ sau să-l lucreze bine.

Se mai simte trebuința unei administrații și a unei justiții, care să ocrotească interesele clasei rurale și să-i îlesnească apărarea lor. Dl Kalinderu găsește, că în special administrația trebuie îndreptată spre a inspira deplină încredere sătenilor.

Încredere trebuie să le inspire și medicii, preoții, învățătorii.

În starea culturală a săteanului mai sunt încă multe de făcut și se poate face prin cursuri de adulți, șezători, biblioteci și povețe. Pe domeniile coroanei, practicându-se aceste mijloace de cultură, țaranii nu s'au răscolat, ci din contră au apărut proprietatea contra năvălitorilor.

Mai departe dl Kalinderu a dat sfaturi proprietarilor și arendașilor că nu poate fi decât spre folosul lor dacă contribuie la luminare poporului și la ușurarea vieții lui. Aceasta o pot face prin învoeli echitabile, prin luarea asupra lor a unor nevoi obștești și prin înființarea de noi venituri.

Dl Kalinderu a făcut apoi apel la silvicultori să dea povețe sătenilor că prin răscoale și jafuri nu pot ajunge la o stare mai bună pentru ei.

Vorbind despre despăgubirea proprietarilor, dl Kalinderu a spus că, dacă nu există text de lege care să oblige statul la despăgubiri, e însă o datorie umanitară a sa de a veni în ajutorul celor cari au suferit pagube, în măsura posibilității și fără să constituie un drept pentru cei păgubiți. Așa s'a procedat în Franța la 1871 și '73, iar acum în Germania, cu coloniștii din Africa de sud.

Apoi dl Kalinderu a adus elogii regelui și armatei și a vorbit despre însemnătatea zilei de 10 Maiu.

La sfârșit dl Kalinderu a arătat că societatea silvicultorilor al cărei președinte este, merge neconținut spre progres.

Cum se fac alegerile în România.

— Măsuri privitoare la alegerea deputaților și senatorilor. —

Propunerea candidaturilor. Candidaturile pentru Cameră și Senat, vor trebui să fie propuse printr'o declarațiune scrisă în atâtea exemplare câte secțiuni de votare sunt, mai mult unul.

Declarațiunea va fi adresată primului președinte sau președintelui tribunalului local și semnată de propunători; ea se va face cel mai târziu cu cinci zile libere înainte de ziua fixată pentru alegere, până la orele 5 după amiază.

Unul din exemplare va fi restituit declaranților, cu certificarea în jos a zilei și orei în care a fost depus; celelalte purtând aceeași certificare, se vor reține.

Declarațiunile de candidaturi, pentru a putea fi admise, vor trebui semnate, prin proprie semnătură de doi dintre alegători, în colegiile până la 100 alegători; de la 101—200 de trei alegători; 201—401 de patru; 401—500 de cinci; 501—1000 de șapte, peste 1000 de nouă alegători.

Funcționarii publici nu pot propune nici un fel de candidatură.

Retragerea semnaturilor n'are nici un efect asupra validității candidaturii.

Delegații. În ziua cea din urmă, candidații sau propunătorii candidaturilor, vor desemna în scris, primului președinte sau președintelui tribunalului, de fiecare candidat sau lista de candidați și pentru fiecare secțiune de votare, dacă sunt mai multe, câte doi delegați, alegători ai colegiului, însă nu funcționari publici, cu dreptul de a controla operațiunile alegerilor.

Alegătorii asistenți sunt propuși de fiecare colegiu sau secțiune de votare, numai dintre alegătorii cu știință de carte, însă nu funcționari publici, deodată cu delegații prevăzuți mai sus.

Dacă sunt trei, sau mai mulți candidați, fiecare candidat propune câte unul, și primul președinte, sau președintele tribunalului local, la orele 5 din ziua cea din urmă a timpului utîl pentru a se propune candidaturile, față cu candidații sau propunătorii lor, dacă vor fi, va trage la sorți doi din ei, cari vor fi alegători asistenți.

Dacă în ziua de alegere, la începutul operațiunilor electorale, va lipsi vre-un alegător asistent el se va desemna de candidatul al cărui alegător asistent va lipsi, dacă este un candidat sau doi; dacă sunt mai mulți candidați, alegătorul asistent se va trage la sorți de președinte, dintre ceilalți alegători desemnați de candidați.

Serviciul de secretar, îl vor îndeplini grefierii și ajutoarele de grefier dela curțile de apel s'au tribunale, iar în caz de neajungere, de către scriitorii dela aceste instanțe.

Cărți de intrare. Primul președinte s'au președintele tribunalului va libera câte o carte de intrare în sala alegerilor, tuturor candidaților delegaților propuși și alegătorilor asistenți.

Buletinele de vot. În aceeași zi sau cel mult a doua zi, primul președinte sau președintele tribunalului, va dispune să se tipărească, conform modelului, pe partea colorată a buletinelor, numele județului și data alegerii, iar înlăuntrul lor pe buletine, numele candidaților, individual sau în listă, după cum alegerea va fi pentru Corpurile legiuitoare și consiliile județene, sau pentru consiliile comunale.

Costul buletinelor și al imprimatului se va depune în mâna primului președinte sau a președintelui tribunalului, odată cu propunerea candidaturii, iar în caz de balotaj a doua zi după proclamarea scrutinului până la orele 5 d. a., afară numai dacă suma necesară în acest scop nu va fi fost depusă încă dela început.

Buletinele de vot vor putea purta, după cerea candidaților, în dreptul și nemijlocit înainte de numele candidatului o figură geometrică, simplă sau o combinațiune de asemenea figuri.

Semnele se vor tipări cu aceeași cerneală ca și numele candidaților.

Dimensiunile acestor semne nu vor putea trece de 10/10 mm.

Nici un candidat nu va putea adopta un semn ales de alt candidat, fără consimțământul în scris al acestuia.

Semnele vor fi distincte unele de altele. Președintele apreciază.

Cliseele acestor semne vor fi procurate de candidați, înmânându-l primului președinte sau președintelui tribunalului odată cu costul buletinelor.

Tot până în ajunul zilei fixate pentru alegere, primarii comunelor reședințe de județ, vor fi datorii a înmâna președinților operațiunilor electorale, sub luare de adeverință, câte două exemplare din listele de alegători ai colegiului sau secțiunii respective, semnate de dânșii.

Stampile. Dacă la alegere sunt în luptă 2 sau mai multe candidaturi, președintele este dator să ceară dela candidații sau dela delegații lor, câte o șampilă în cauciuc, va trage la sorți una și o va aplica în dosul buletinelor, alături cu a sa.

Operațiile electorale. Președinții alegerilor vor fi asistați și ajutați, în îndeplinirea însărcinărilor lor, de câte doi alegători asistenți și de câte un secretar. În cazul în care președintele alegerii crede de nevoie, pentru ștampilarea buletinelor, va putea cere ca să fie ajutat, pentru aceasta numai, de către un judecător, desemnat prin tragere la sorți.

Alegătorii asistenți vor îndeplini orice însărcinare li-s'ar da de către președintele alegerii; ei însă n'au de cât vot consultativ.

Două vorbiri.

Lupta croaților pentru limbă. — Vorbirea lui Tușkan, deputat croat, — Răspunsul lui Kossuth.

În ședința de Marți a comisiei de comunicația a dietei ungare s'a încins o luptă inversunată între croați și unguri. Întră vorbirea; strajnică pecare a ținut-o cu acest prile deputatul croat *Tușkan*:

Pe când absolutismul se discreditase, maghiarii îi imbiau pe croați cu charta bianca. Nu vreau să spun în ce fel s'a umplut coala cea albă; destul că în 1868 s'a încheiat uniune între Ungaria și Croația-Slavonia, care a fost introdusă în articolul de lege I. respective XXX din 1868. În uniunea aceasta se spune, că ea s'a înființat pentru aplanarea chestiilor de drept de stat. *Chestii de drept de stat poate aplană numai stat cu stat, dar nu un stat cu o provincie a sa.* Un stat poate da provinciei sale și autonomia cea mai vastă, dar nu poate încheia pact și nu poate aplană chestii de drept de stat cu ea. Pentru aplanarea acestor chestii de drept de stat părțile contractante au împărțit agendele statului în trei grupe: agende comune cu Austria, agende comune între Ungaria și Croația și agende croate, anume pe cari le îndeplinește legislația și guvernul croat. Cu privire la chestiile, cari sunt comune între Ungaria și Croația, nu e și nu poate fi îndoială, câtă vreme legea le precizează. Între acestea articolul 9 al legii numește și căile ferate. Cine rezolvă chestiile comune înșirate în articolul 9? Articolul 43 al legii spune, că toate acestea cad în competența guvernului central cu sediul în Budapesta și câtă vreme, conform articolului 56 pe întreg teritoriul Croației și Slavoniei limba oficială este cea croată, este întrebarea, că în ce limbă e dator să rezolveze guvernul central din Budapesta chestiile acestea, așadară chestia căilor ferate. Articolul 57 al legii spune, că între granițele Croației și Slavoniei și limba oficială a factorilor guvernului comun este cea croată. Este așadară clar, că aceste agende comune, respective agende ale căilor ferate trebuiesc îndeplinite în limba croată. A vorbi despre unitatea limbii maghiare în toate țările coroanei Sfântului Stefan în fața dispozițiilor atât de clare ale legii (articoli 56, 57, 58 și 59) după părerea mea este necorect, este ilegal și vătămător pentru națiunea croată. Precum în Ungaria limba oficială este exclusiv cea maghiară, tot așa în Croația limba oficială este exclusiv cea croată preste tot și pentru fiecare. În comunitatea noastră sunt două limbi oficiale și două limbi de stat.

În articolul de lege I. resp. XXX. din anul 1868 nici nu se face amintire de unitate de limbă și dacă eu și împreună cu mine întreagă națiunea croată, bázându-ne pe lege și apărându-ne sfințenia limbii în felul, că ne împotrivim năzuinței de a introduce limba maghiară pe teritoriu croat, de drepturile limbii maghiare nu ne atingem. Apărând sfințenia limbii noastre pe temeiul legii, îndeplinim o sfântă datorință; nu stă așadară afrontul, că noi am fi dușmanii națiunii maghiare și ai drepturilor ei. Proverbul croat spune: Nu te atinge de al altuia, dar grijește de ce e al tău. Conform legilor existente M. Sa Regele se adresează națiunii croate croătește, astfel i-se adresează guvernul comun și toate autoritățile lui și acum acest proiect de lege voiește, ca funcționarul dela căile ferate să aibă mai mare drept,

decât toți ceilalți. Limba croată se extinde asupra întregii vieți de stat, ea este limba oficială la toate agendele atât comune, cât și autonome și de vreme ce legea nu cunoaște excepțiune, e o gravă vătămare a legii fundamentale dorința, ca prin proiectul de față să se înarticuleze pentru căile ferate limba maghiară și ca să se pretindă știința limbii ungurești în Croația dela impiegații căilor ferate.

Nu peste mult se vor împlini 40 ani dela existența art. I. resp. XXX. al legii din 1868. În acest interval de timp încă n'a fost atât de grav vătămător, decât cum ar fi, dacă acest proiect ar deveni lege, deși călcări de lege au mai fost și până acum.

Dispozițiile legii fundamentale cu privire la limbă sunt clare pentru oricine, care știe ce și ceice au compus legea din partea croată au scos în relief și au accentuat limba, pentru că limba a fost cauza conflictelor și motivul pentru care se uitau alte chestii de importanță, de pildă chestiile economice. Vremile de atunci au adus cu sine, ca să se stabilească până în cele mai mici amănunte chestiile referitoare la limbă.

Deoarece proiectul prezent pretinde cunoașterea limbii ungurești dela funcționarii căilor ferate și pe teritoriul croato-slavon și prin aceasta se face imposibilă aplicarea la trenuri a cetățenilor noștri și se vatămă și § 56 al articolului de lege, propun:

Comisiunea să decidă, ca acest proiect să se înapoieze guvernului comun cu scopul, ca să-l modifice în înțelegere cu guvernul croat astfel, ca să rămână în armonie cu menționatele dispoziții ale art. I resp. XXX din 1868.

În cazul, dacă onor. comisie n'ar primi propunerea mea, declar, că nu iau parte la discuția proiectului, așa cum e acum.

Iată acum și răspunsul clasic al marelui ministru Kossuth:

Declar în numele guvernului, că guvernul n'are de gând să vatăme sau să restrângă drepturile obținute de Croația nici prin proiectul acesta și nici pe un alt teren. Națiunea maghiară are însușirea, că satisface și a satisfăcut totdeauna îndatoririlor, la cari s'a angajat, chiar și în astfel de cazuri, când n'a întimpinat asemenea înclinațiuni. Legea din chestie colegii noștri deputați croați o înțeleg cu totul greșit, pentru că dispozițiile diferite ale art. XXX din 1868 voiesc să le aplice la dispozițiunile proiectului.

Dar la căile ferate și la personalul lor acele dispoziții în nici un caz nu se pot aplica, pentru motivul, că drumul de fer nu e *serviciu*, ci *întreprindere de stat* și impiegații căilor ferate nu sunt *oficinanți de stat*, ba nici slujbași ai statului nu sunt, numai prin proiectul de față sunt investiți cu calitatea de slujbași pe terenul drepturilor și a pedepselor în cadrul dreptului penal. Domnii croați nu cred și nu vor să creadă acest lucru, deși faptele acestea nu constituie chestie de credință și de opinie. §-ul 56 al art. XXX din 1868 spune, că în Croația limba legislației, administrației și justiției este cea croată; și acest articol voiesc croații să-l aplice la acest proiect, dar căile ferate, cari sunt întreprindere de stat, nu sunt nici legislație, nici administrație, nici justiție. Conform §-ului 57 limba factorilor guvernului comun este cea croată, dar factorii C. F. nu sunt factorii guvernului comun, ci factorii întreprinderii C. F.; și acesta nu e joc de cuvinte, ci realitate. Ar fi împreună cu jertfe uriașe din partea statului schimbarea impiegaților C. F. în oficinanți. Și cu toate că ar rezulta un favor uriaș pentru direcțiunea C. F. și pentru propășirea serviciului, statul nu poate să-i facă față acestei jertfe. Dacă n'am putut așadară face factori de stat din impiegații dela C. F. U., nici de dragul prietenilor noștri croați nu putem face acest lucru, numai pentru ca să se poată aplica § 57 al art. XXX din 1868.

Croații se provoacă la § 9, care numește C. F. U. chestie comună. Acest articol însă nu se poate aplica la C. F., pentru că în 1868 nici un kilometru de drum de fier n'a fost pe teritoriul coroanei St. Stefan și nici nu s'a putut ști, dacă va fi vreodată? Așadară § 9 nu s'a putut referi la un organism neexistent. Acest articol a înțeles dreptul concesiunii C. F. și administrarea acestui drept. Nu voiu lungi vorba, în Ungaria

nu e nime, care ar voi să vatăme drepturile Croației. Eu cu atât mai puțin, pentru că se știe, că drepturile croate, cari rezultă din art. de lege XXX din 1868, se exerciază acuma liber în Croația. În acest lucru mie nu mi revine o parte prea mică. Li rog pe prietenii mei croați, ca să nu scoată cu puterea dintr'o lege maghiară ceea ce nu e într'ansa.

Iar pe on. comisie o rog, să nu primiască propunerea deputatului Tușkan. Pe de altă parte guvernul va merge până la acel punct în ceea ce o privește pe Croația, până la care e just, demn și legal. Astfel impiegații dela C. F. vor comunica în Croația cu poporul și cu autoritățile în limba croată, dar și cunoașterea limbii maghiare trebuie să o pretindem dela funcționarii C. F., cu toate că se va da loc, precum s'a dat, multor excepțiuni. Să nu caute croații în sentimentele noastre ale maghiarilor ceea ce nu există. Noi suntem prietenii Croației, dar vom apăra drepturile Ungariei și în contra atacurilor întemeiate pe cea mai mare eroare.

Jubileul încoronării.

La 8 Iunie se împlinesc 40 ani dela încoronarea M. Sale ca rege al Ungariei. Ministrii au ținut azi sfat asupra chipului cum are să fie serbată această zi.

S'au hotărât următoarele:

- 1) Se va propune dietei un proiect de lege privitor la însemnătatea serbării;
- 2) Se va ridica un spital pe seama lucrătorilor;
- 3) Se va înființa o academie poporală;
- 4) Pentru palate culturale în mai multe orașe ale țării se vor da sume însemnate (palate culturale de acestea se vor ridica în Timișoara, Kassa, Pojon și Dobrițin);
- 5) Se va reclădi biserica dela Fehéregyháza (ridicată de Stul Stefan în amintirea lui Arpad), precum și alte monumente, între cari și statuile ecuestre (călare) ale celor șapte viziri, la cari sculptorul Zala György lucrează deja de mai mulți ani.

A mai trecut o zi.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 23 Mai.

Nimic nou, cu toate că a fost cam lungă vacanța. Vorbele reacționarilor și «acționarilor», la acest proiect nu prezintă deci nici o notă nouă. Vorbesc și acum în contra, votează și acum pentru!

Neobișnuit este numai marele număr în care s'au adunat deputații — și spectatorii de pe galerii. După cine știe câtă vreme, a venit și Hock, cu toate că naționalistii acum fac politică socială. Unde o fi zăbovit? Poate căuta acționari la fabrica de ștreanguri.

Mă plimb pe coridoare și prin salele pompoase. Zăresc pe Burdea cum poartă prin toate locurile acestea pe un românaș voinic din părțile sale. Câtă cinste, și câtă uimire pe capul bietului om! — Mai târziu mă dau și eu pe lângă el. Întreb cum o mai duce, ce caută pe aci, — și numai ce mă pomenesc că-mi zice: »În țara asta trebuie să fim cu toții maghiari!« Mi-am făcut cruce: de unde dracu a învățat asta? — Ne împrietinim mai bine. Ne adunăm mai mulți pe lângă badea, și luăm peste picior pe călăuzul și protectorul său. Pe urmă îl întreb șăgalnic: »Vezi bade noi n'a trebuit să ne facem unguri?« Și capăt atunci un răs pe sub mustață cu răspunsul: »Tot nu se face apă sângele«, și clipea badea din ochi, iar noi l-am înțeles. Colea mai târziu

când veni iarăși călăuzul, să-l ia, badea nost s'a zăpăcit tare, și a plecat cu sfială...

În vremea asta, jos în sală — noi eram pe galerii — urmează înainte discuțiile, în labirintul cărora te poți îndrepta mult mai greu, decât în sufletul omului nostru. Din când în când, ne izbește un »mă rog, mă rog« apăsător, repetat ades, și apostroful »onorată cameră!« smuncit și tot așa de ades repetat. Vorbește dl Aurel Vlad.

Vorbirea naționalistului face impresie bună în toate cercurile. Și faptul că deputații naționaliști iau parte intensivă la politica socială, desigur, va face impresie bună și la noi acasă!

Sedința se deschide la orele 10.

Prezident Justh, pe urmă Rakowsky.

Deputații naționaliști: Vlad, Maniu, Collar, Mușijchi, Pop, Popovici, Hodja, Brediceanu.

Prezidentul anunță o interpelație urgentă și alte celea.

Bródy E. ia cuvântul în chestie personală. Ministrul Darányi îl lămurește, și termină cu vorbele »nici d-ta, nici fratele de cruce care șade lângă d-ta«, (va să zică Mezöffy.) Camera râde de aceasta confidență și bagatelizare, ce seamănă cu mahala-gismele — din partea lui Darányi însă obișnuită.

Okolicsányi L. Zamă lungă de un ceas, în deplină nepăsare. Șiretul »om al viitorului«, ce este el nu spune ceva pozitiv nici într-o parte nici în alta. Primește proiectul acum, până la a treia cetire însă — o spune — se mai poate socoti, și să voteze în contra, atunci. O să vadă! În sfârșit, puțină amenințare poate fi de folos.

Aurel Vlad: Gravaminele servitorilor le-a desfășurat Mezöffy, iar gravaminele stăpânilor le repetă aproape fiecare orator kossuthist, el va discuta deci numai câteva teze generale.

În contra grevelor nu se pot aduce dispoziții prin lege. Ele s'au dovedit de zădărnice, în toate țările apusene.

Injurarea — acest nărav național! — se poate și trebuie oprit prin lege.

Primirea oaspeților în casă, ca și participarea la greve, se ține de libertatea personală. Este nerealizabilă oprirea prin lege. Servitorul tot va primi oaspeți, va să zică agitatori socialiști — adaugă ironic.

Proiectul acesta s'a născut mort. (Darányi își ridică capul). Guvernul acesta nu înțelege problemele sociale. El voiește să direagă tot și toate prin administrație.

Orice delict trebuie urmărit prin procedura penală regulată. Judecătorii particulare sunt în contra adevăratului spirit constituțional. (Mișcare).

De ce nu oprește proiectul și cetirea ziarelor, dacă oprește primirea de oaspeți?!

Libertatea învoelei, a ofertului și primirii nu trebuie stângenită prin dispoziții speciale.

De câte ori guvernul acesta a îmbunătățit situații materiale, totdeauna a restrâns libertățile politice. Așa face cu servitorii,

așa a făcut cu învățătorii și va face cu funcționarii căilor ferate.

Proiectul în sine, în forma lui de acum, va agita mai mult decât toți agitatorii socialiști. Nu va servi pentru nivelarea contrastelor, ci tocmai pentru a le face mai pronunțate!

Nu-l primește deci.

Horváth S. (kossuthist) Află — pe lung și amănunțit — că proiectul este detestabil din toate punctele de vedere, și este foarte greu a te mângăia măcar cu câteva părți bune. Îl votează totuși — între rîsetele ironice ale tuturor — din considerații față de ministru, și ca să nu se bucure socialiștii!? (Strigăte: Numai de asta?) Prin retragerea proiectului s'ar pune numai vârf unei greșeli politice, prin o altă greșală politică. (Mișcare).

La început mai are o declarație interesantă. Spune: atacurile în contra proiectului din parte independistă, nu sunt pentru că Darányi face parte din partidul constituțional. Coaliția este echitabilă.

O voce: Ce are a face coaliția cu legea despre servitori?

O altă voce: Asemănare internă!

Veress I. (kossuthist) Primește și el proiectul, aflând de potrivit timpul prezintării. Face și el multă critică!

Nu numai proprietarii, ci și statul trebuie să jertfească pentru servitori.

Csernoch: Modificarea relațiilor între servitori și stăpâni a fost necesară. Cere reforme economice de ordin superior. Polemizează cu socialiștii. Face critică destul de aspră proiectului, dar îl primește.

Szabó György interpelează pe ministrul agriculturii relativ la exundările din Györsziget.

Darányi răspunde, că va lua măsuri. Sedința se ridică la orele 2.

Din străinătate.

Rusia.

Pe insula Ielagin. Miniștrii Stolypin și Izvolsky se vor muta în curând în palatul țarului de pe insula Ielagin. Pe mica insulă în fiecare noapte ard 60 lampe, și tot la o sută de pași stau posturi.

Perchisiție domiciliară la un deputat. Alaltăieri poliția a făcut perchisiție domiciliară la deputatul socialist Ozol, căutând la el niște acte, din cari s'ar constata, că deputații socialiști stau în legătură cu asociația militară, care face propagandă revoluționară în armată.

Guvernul susține, că există această legătură. Dacă acest lucru e adevărat, atunci situația deputaților socialiști este foarte critică.

Atentatul din Odesa. Asupra convoiului, care petrecea spre cimiter cadavrele celor doi ofițeri de poliție asasinați, niște

huligani au tras focuri de pușcă. Scopul le-a fost să provoace program. În oraș e mare teama de vărsări de sânge.

Marocco.

Situația, conform informațiilor din Marakeș, este tot critică. Germanii rămân deocamdată în oraș, încrezându-se în asigurările lui Mulay Hafiz.

Turcia.

Soldați desertori. După cum se telegrafiază din Ristovaș, aproape o mie de soldați din Usküb, ajustați pe deplin au desertat peste graniță în cete mici. Cauza desertării lor a fost foame, la care erau condamnați și murdăria cazarmei. Jandarmii turci au prins până acuma 50 desertori.

India.

Răscoala. Conform unei telegrame din Lahore în ținutul Ravalpindi de un timp încoace se răspândesc știri despre otrăvirea fântânilor fără ca poliției să-i fi succes a descoperi pe autorii acestei fărâdelegi. Se știe anume, că guvernul ar fi pus la cale otrăvirea lor.

Vestea aceasta a produs mare consternație, cu deosebire în ținutul Haran, unde se susține, că săptămânal mor cel puțin 100 mii persoane.

În cele din urmă răspânditorul acestor vești a fost aflat în persoana unui indigen, care a fost condamnat la doi ani temniță grea și la 500 rupii, pedeapsă în bani. Un complice al lui, care aruncă pachete în fântâni, afirmând, că face acest lucru din încredințarea guvernului, a fost condamnat la un an și 6 luni temniță grea.

Japonia.

Vapoarele de războiu japoneze, cari fac acum drumul din America spre Europa și cari vor cerceta mai întâiu porturi engleze și franceze, vor ancora și în Kiel. Invitarea s'a făcut la dorința împăratului german, căci guvernul japonez s'a exprimat, că pune mare pond pe împrejurarea, că flota Japoniei să viziteze un port german.

Germania.

Muncitorii concediați. Numărul exact al muncitorilor zidari concediați din lucru, este 55 mii. Luând în considerare însă familiile acestor muncitori, persoanele, cari au rămas fără pâine ating cifra de 100 mii.

Răscoală în Arabia. Triburile arabe dintre Tigru și Eufrat sunt în plină rebeliune. Autoritățile turcești sunt în neputință de a reprimă revoluțiunea.

Sociale.

Păcate de-ale poporului.

Poporul nostru, de prin sate, tot mai păstrează o mulțime de datini și obiceiuri bune, dar ca neghina prin grâu, printre cele bune pe unele locuri se mai cultivă și obiceiuri rele.

Fluidul-Universal

Magazin principal: Farmacia lui Török József, Budapest, Király-utca 12 și Andrássy-ut 25 precum și în cele mai multe farmacii.

vindecă podagra, reuma, catarul (troacna) și influența, tot felul de dureri de mâni, picioare, spate și șele iscate din răceală, mâncărimea, durerea de măsele și cap. Recreează și întărește mușchii și nervii, ceea-ce documentează numeroasele epistole recunoscătoare sosite dela medici și privați. O sticlă de un deți costă 1.50 fil., trei bucăți să trimit franco; 6 sticle mici de probă costă 3 coroane; 12 sticle franco 5 coroane. o o o o o o o o o o
Să trimite pe lângă ramburs „Vörös kereszt” (crucea roșie) Temesvár poștal prin FARMACIA

Când unii oameni de pe sate, nu prea au ce lucra; ba drept vorbind, nu voiesc să-și vadă de lucrurile și afacerile de pe acasă, căci lucru pe acasă fiecare om și în fiecare vreme dacă are voie să lucre, — când are, zic, puțin timp, — de multe ori chiar și dimineața înainte de a pleca la lucrul câmpului, se însoțesc câte 4—5 inși și ca trași de magnet o iau către casa statului: la crâșma jidanului, ca să se »oțelească«. Că zic ei, după înțelepciunea lor, că dacă nu fac astfel, nu au poftă de mâncare, adică: mergătorul înainte al mâncărilor creștinești purcede dela butoiul perciunatului Ifig.

E de ajuns dacă în vre-o 4—5 dimineți de a rândul și pe nemâncate lecuiești stomacul cu astfel de doctorii, ca obiceiul să devină patimă și încă în așa măsură, că de câte ori ai flămânzit, stomacul să ceară întâiu »întăritură« din farmacia lui Ifig, apoi pânea cea de toate zilele.

Alți oameni mai cu minte (?) trimit de își aduc acasă apetitorul, ca să se împărtășească toți din casă, până și copii cei mici, cu putoarea cea blagoslovită de Iuda.

Când economii sunt mai mâncați de lucrul greu al câmpului, și când mai e și »sfântul post«, atunci muncitorii se adapă mai des, cu apă moligată dela Ifig. Par'că îi văd postați în jurul mesei încărcate cu bucate și numai după ce se pune între bucate și sticla cu alcoolul, apoi încep »Tatăl nostru«, după care urmează a se împărți la fiecare câte-o dosă după puteri, adică și după merit.

Obiceiul acesta scotocește și cel din urmă crucerii din șerparul și de prin casele economilor; ba li duce și ouăle de sub cloacă. Și dacă află familie care să nu se poată înfrâna: să nu poată rezista micului curent dela început, apoi urmările le știm cu toții.

Sunt două împrejurări cari împing pe oameni la astfel de obiceiuri și patimi păgubitoare.

În cele mai multe locuri, — să fie cu iertare, — sexul frumos (?) în primul loc e cauza. Femeia adică, ca să facă economie: ca să nu treacă adică așa în grabă pânea, anume o dospesce așa de bine, încât fără legumă bine pregătită nu să poate nime îndopa cu ea, să fie chiar cu stomac de fier. În cazul acesta mulți muncitori, ca se poată dejuna ori prânzi pânea fără legumă, ori cu legumă mai slabă, recurg la apoteca lui Ifig, după apetitor. Mai bine adică duce 4—5 ouă lui Ifig pe holercă, și el se hrănește cu ciorbă de cute, până-și face burta dobă, decât să se folosească leguma cea dătoare de putere și care îi ține și saț în timpul lucrului greu.

La omul muncitor și dedat a gusta fie și numai din când în când, medicini oțelitoare (?) întârzierea dejunului și a prânzului încă îi stârnește pofta după putoarea lui Ifig.

Așadară cumpățul și potriveala în economia casnică poate să ferească ori să delătore din familii năravuri urite și păgubitoare și pot da și tărie, minte și sănătate. Și acestea numai dela sexul frumos se pot aștepta.

În al doilea rând, nu fie cu imputare, — sfintele posturi, încă sunt un bun conducător, către ușile cele deschise ale fiilor lui Izrael, căci oamenii aproape prin toate părțile când e lucru mai greu atunci sunt obligați a posti. Slăbiți de post și de muncă se recrează cu picuri fabricate de neșpălatul și împuțitul Șloim.

Ei, bietul muncitor, vinde ouăle, brânza, untul și laptele și-și cumpără beutură de coajoace ca să poată posti.

E virtute adică să te adăpi cu alcool spurcat dela jidani, ca să poți posti și e păcat să te îndulcești din când în când cu ouă și lapte; ca să poți munci toată ziua în zăduf. B.

NOUTĂȚI.

A R A D, 23 Mai n. 1907.

— **Majestatea Sa** a făcut ieri inspecția trupelor la Bruch lângă Lăita. E interesant, că s'a demonstrat înaintea regelui metoda japoneză de asalt.

— **Printul Ferdinand al Bulgariei** a trebuit să se înapoieze ieri la Sofia din drumul ce-l făcea în străinătate. Cauza acestei grabnice întoarceri este criza latentă a guvernului bulgar.

— **Banul Croației la Viena.** Dupăcum e informat ziarul »Pester Lloyd« banul Pejacevici va călători săptămâna aceasta la Viena, ca să informeze pe Majestatea Sa despre punctul de vedere al guvernului croat în conflictul croato-maghiar.

— **Un an dela moartea lui Ibsen.** Azi la orele 3 p. m. s'a împlinit anul de când marele scriitor Ibsen a încetat din viață, în vârstă de 78 ani.

— **Polițiști în biserică.** Preotul Csaplovics după ce a terminat liturgia în biserica evanghelică din Antalfalva, a început să predice poporenilor săi slovaci în limba statului, căci așa primise îndrumare din partea episcopului. Poporul însă n'a voit să asculte predică ungurească, ci a început să cânte. Măsura aceasta corectă au mai luat o dată harnicii slovaci din Antalfalva. De astădată s'a prezintat pretorele, provocându-i să asculte predică în liniște. Slovaci însă nu l-au ascultat nici pe domnul pretore, care s'a grăbit să aducă polițiști și să-i depărteze cu puterea din biserică. Impotriva lor s'a pornit anchetă. Altădată vor face bine slovaci să iasă de bunăvoie din biserică înainte de a începe preotul să predice în ungurește, ca să-l asculte pereții.

— **Panslavi la temniță.** Din Rosenberg se vestește că la 1 a lunii viitoare 6 fruntași slovaci vor intra în temnița tribunalului de acolo, pentru începerea osânde de 4 luni, ce li-s'a dictat în toamna anului trecut pe motiv că au agitat la alegerile de deputat. Iată numele acestor martiri: Fedor Jeszenszky mare proprietar Corneliu Selig, Ludovic Kóza, Ludovic Smulovszky meseriași, Dr. Eugeniu Hruska și dr. Ioan Benó. Pela mijlocul lunii Iunie își va începe osânda de 1 lună tot în temnița de acolo și Hlinka, fostul preot din Rosenberg. Membru al acestei societăți va fi și Szalai Oszkár, fost redactor al ziarului politic maghiar »Eszakmagyarország«, judecat la 2 luni temniță ordinară pentru calomniare.

— **Nou doctor militar român.** La examenele ținute în Budapesta dela 28 Aprilie până la 8 Maiu pentru medicii militari a reușit și dl dr. Teofil Tanco, dupăcum suntem informați.

— **În Veneția** a fost deținut contele Manfred Bicchieri, cunoscut în cercurile de frunte venețiene. Tinărul conte a încercat șantaj în contra unei doamne germane, care l-a denunțat.

— **Dunărea** e în decreștere în partea dela Passau până la Pakș. Între Gomboș și Neoplanta e mai mare. La Neoplanta se așteaptă să crească mult, pentrucă Sava a început să esundeze.

La Sulina Dunărea a scăzut instantaneu la 18 picioare, din care cauză toate vapoarele din port au rămas imobilizate. Vaporul ungurec Attila care era gata de plecare s'a înapoiat. 21 de vapoare și 7 corăbii așteaptă în largul mării și nu pot intra în Dunăre din cauza scăderii apei.

În port se află 23 vapoare. Vapoarele ce vin din sus nu se maiopresc în port, ci ies direct la mare, din cauza lipsei de loc.

— **Trenul între Făgăraș—Brașov** se apropie de realizare, după năzuințe de 8 ani îndreptate spre acest scop.

— **Pașa Ali Akmed**, generalul care n'a jucat nici un rol politic, dar care totuși a fost cunoscut în cercuri extinse în urma misiunii, ce o avea din partea sultanului să călăuzească pe oaspeții princiarilor în Constantinopol, a murit. Era cunoscut sub numele: »Pașa de zahăr«, pe baza ospitalității și bunătății sale.

Honvezii din 48 și-au ținut adunarea generală ieri în casa comitatului Pesta. Conform raportului notarului s'a constatat, că la începutul lui Maiu a. c. numărul honvezilor penzionați era 8649. Din suma de 1,600.000 pentru penziuni s'au licvidat numai 1,442.427. Între altele veterani honvezi au decis în această ședință, să apeleze la cameră, ca meritele lor neperitoare, câștigate față de țară, să fie inarticulate în lege.

— **Dar pentru biserică.** Dl Ioan Sava proprietar în Cetea și fiul d-sale dl dr. Aurel Sava protopretor onorar în Aiud în amintirea răposatei iubitei d-ilor fiică și soră au binevoit a dona pe seama sf. noastre biserici gr. or. din Cetea 2 icoane frumoase în preț de 120 cor. pentru cari primească și pe aceasta cale mulțumitele noastre, iar bunul D-zeu să le răsplătească cu bine fapta aceasta creștinească. Cetea, 14 Aprilie 1907. Ioan Frâncu paroh gr. or.

— **Alegere.** Director al băncii »Crișana« din Brad a fost ales dl V. Osvadă, director al »Agricultorilor« din Hunedoara, în materie unul dintre cei mai distinși scriitori și în deosebi propagator al tovărășiilor agricole.

— **Dar pentru biserică.** Dl învățătoriu George Pleș și stimata sa soție Livia născ. Tăran în ziua sârbătoarei Sft. George din anul acesta au dăruit și împodobit sf. biserică din Bărzava cu un foarte frumos baldachin de mătăasă în preț de 300 cor. Primească mulțumiri. Bărzava, la 15 Maiu n. 1907. Iosif Popovicu, paroh gr. or.

— **Demisia fispanului dela Făgăraș.** Șeful maghiaron Bauszner Guido și-a trimis din Lovrana, unde petrece, scrisoarea prin care aduce la cunoștința comitatului că a demisionat din slujba înaltă. Scrisoarea s'a cetit în adunarea comitatensă de Mercuri. S'a luat la protocol și s'a exprimat părerea de rău (atâta pagubă!), Bauszner a fost 15 ani căpetenie în comitatul Făgăraș.

— **Logodnă.** Anunțăm cu plăcere logodna dsoarei Alexandrina Moldovan (Alba Iulia) cu dr. Iustin Pop (Deva). Sincere felicitări!

— **Examene suspendate.** Din Kaposvár se vestește că directorul suprem școlar a interzis ținerea examenului de maturitate în gimnaziul superior de acolo, fiindcă la examenul scripturistic din limba latină profesorul supraveghetor a dat ca un student, care până atunci avea calculi eminenți, se folosește de traducere (pușcă). Tras fiind la răspundere studentul a mărturisit că traducerea temei o au toți dela Steller, profesorul de limba latină. S'a făcut arătare la directorul suprem, care a suspendat activitatea profesorului Steller, iar pe studenți i-a îndrumat la un nou examen.

— **Serbarea lui Linné.** Azi și mâne vor avea loc serbările din prilejul împlinirii alor 200 ani dela nașterea renumitului profesor de științele naturale dela universitatea din Upsala. Întreagă Svedia serbează. Statele europene își au reprezentanții lor. De asemenea și America.

— **Împăratul — candidat de deputat.** În comuna Vadovice, după cum se telegrafiază din Lemberg, la alegerea de deputat 42 țărani au votat cu — împăratul, căci, ziceau ei, împăratul e unicul candidat, care își ține promisiunea.

— **Ziariști englezi în Viena.** Patruzeci și cinci membri ai sindicatului ziariștilor englezi, între cari număroși colaboratori ai ziarelor de frunte londoneze, au sosit ieri dimineața la Viena. Ei au venit invitați fiind de ministrul austriac al căilor ferate, care intenționează să atragă atențiunea presei asupra ținuturilor austriace demne de vizitat. În onoarea lor vor avea loc mai multe festivități.

— **Mișelii grecești.** Știri sosite Porții anunță că trei bande grecești de câte 80—100 de oameni, au trecut pe la Elasona pe teritoriul turcesc spre a perzeca populațiunea aromânească.

— **Excursioniști.** Dl F. A. Degan din Fiume ne scrie cu datul 21/V următoarele: Astăzi am convenit cu un grup de studenți din Oravița (școală civilă), cari s'au imbarcat pe vaporul ce duce spre Abbazia. Ei sunt 53 la număr și sunt conduși de 3 profesori. Mă aflam chiar pe Molo Adamich când soseau către vapor, m'am apropiat de ei și am fost tare surprins, văzând că cei mai mulți coversează românește. Am stat de vorbă cu mai mulți români, cari mi-au comunicat, că aproape 3/4 sunt români din Bănat. Sunt în călătorie de Vineri. Ei zic că au cercetat și Timișoara, Cinci-biserici (Pécs), au fost și la Circvenița, iar mâne dimineața vor pleca spre Budapesta și se vor oprî azi și în Zagreb.

Românii erau cei mai robusti și foarte ușor îi puteam deosebi. Sunt prietinoși.

— **Inchiderea birturilor în Zarand.** Reprezentanta comunei Brad a hotărât închiderea tuturor birturilor, unde se vinde vinars în Dumineci și sârbători până la amiază și jocuri în aceste birturi să nu se mai facă. Mai multe comune din cercul Baia-de-Criș au hotărât închiderea birturilor de Sâmbăta seara la 6 ore până Luni dimineața la 6. (Cebea, Mesteacăn, Căraciu, Ribița.) E de laudat că cei dela administrație

n'au făcut nici o piedecă în aducerea acestor hotărâri. Din satul Rîșca 6 membri, la sfatul unui fost birău: Azare Henț, ori mai bine la ademenirea jidanului de acolo au hotărât contra altor 4 membri să nu se închidă, căci zice Hențul, că acolo ni-se »cultivă« fetele noastre... Halal de așa judecată.

— **Greci uciși.** Patru greci cari veneau din Tyra au fost atacați și uciși. Două din cadavre au fost găsite în apropiere de oraș; celelalte două au fost găsite pe șosea. Cadavrele erau lipite unul de altul. Atacul a avut loc la Yem-Mehala și cadavrele au fost târâte pe șosea. Ucigașii sunt probabil bulgari.

— **Caz de moarte.** Ni-se cere să publicăm următoarele: Sâmbătă în 5/18 Maiu am petrecut la cele veșnice pe Maria, gentila fiică a fruntașului econom, Iosif Prăvăritură din Vrâniuf.

În vârstă de 20 ani, când lumea îi era mai dragă, s'a dus la mamă-sa, pe care a pierdut-o acum vre-o 10 ani, lăsând în adâncă durere pe neconsolabilul ei tată Iosif și pe fratele ei Traian.

Actul înmormântării l-au săvârșit nouă preoți și toi alăta învățători, iară răspunsurile funebrele au fost executate cât se poate de precis de corul plugarilor din Iertof.

Cuvântul de adio, rostit în biserică de către preotul Ion Murgu din Sasca-montană, au stors șiroaie de lacrimi din ochii celor prezenți.

Nemângăiatului părinte Iosif, bunul Dumnezeu să-i dea tărie sufletească ca să poată suporta aceasta durere, iară reposata doarmă în pace somnul de veci! — M. —

— **O calomniare.** Ni-se trimit următoarele: Stimat dle redactor, Respectuos Vă rog să binevoiți a da loc în preșuita foaie ce o redacți »Tribuna«, modestelor mele cuvinte, prin cari voiesc să rectific următoarele:

»Poporul Român« ce apare în Budapesta, în nrul 16 de Duminecă din 15/28 Aprilie a. c. prin cuvinte calomniatoare m'a indus și pe mine în »Pomelnicul« celor porniți »pe căi cât se poate de rele«, pe motivul că: o cartă postală scrisă cu numele meu, a »rătăcit« și ajuns în redacția foiei susnumite. Și se cătrânește rău, că un dascăl român voește să aboneze o foaie plină de otravă.

Nu neg subscrierea mea, dar neg aceea în mod categoric, că cetind cineva o foaie, fie aceea de orice spirit otrăvitor s'ar face »rătăcit« ori își vinde neamul.

Deși fac parte dintre dascălii salarizați cu 600 coroane, dar în casa mea se află mai multe foi chiar și »Poporul Român«, care mă calomniază. Nu pentruca să colaborez, ci pentruca într'adevăr să mă conving despre acei picuri străvitori ai foiei »Lumina« — am abonat-o, ca astfel, cunoscând apucăturile viclene și cuvintele măgulitoare ale acestei foi, să știu cum să lupt ca poporul să nu fie sedus.

Dacă înclinarea mea era spre »porniri rele« nu acum după doi ani, ci la prima apariție mă făceam abonat, dupăcum am abonat »P. R.« și cu sulel am lucrat pentru răspândirea și sprijinirea lui.

Nu voiesc să presupun, că on. redacțiune a »P. R.« a fost prea mărginită în sentiința adusă mie, pe cale jurnalistică, dar oricum a fost, eu decin dela mine orice cuvinte suspițioare și calomniatoare, rugând on. redacțiune a »Poporului Român« ca să fie cu mai multă indulgență și nu în mod pripit și ușuralic să înregistreze în »Pomelnicul« său persoane nepătate, căci sunt treaz și conștiințiu întotdeauna de ceea ce fac.

Beba-veche, la 1/14 Maiu 1907. Cu distincă stimă: *Ioachim Muntean*, învățător.

— **Un monstru antediluvian.** Orașul Frankfurt, pe Main, va primi ca dar în curând, scheletul unei șopârle antediluviane de o mărime în adevăr gigantică. Savantul naturalist Iacob Schiff e acela, care va înzestra cu acest schelet unic în lume până acum muzeul susnumitului oraș. Gâtul giganticului animal e lung de cinci metri, coada e de șapte metri. În total scheletul e lung de 18 metri. Greutatea lui e 225 kilograme. Oasele șopârlei s'au împachetat în 23 de lăzi, pentru a fi transportate din New-York în Europa.

— **O domnișoară tăiată de tramvaiu.** Luni dimineața pe la orele 7 și jum., o groaznică neorocire s'a întâmplat în bulevardul Carol din București, la intersecția cu calea Moșilor. O domnișoară Eugenia Noncescu, domiciliată în

str. Egalității nr. 7 a fost călcată de vagonul cu nr. 3 al tramvaiului electric, pe când traversa bulevardul, retezându-i ambele picioare mai sus de glesnă. Într'o stare gravă, nefericita d-șoară a fost transportată la spitalul Colțea și internată în secția chirurgicală a dlui prof. dr. Toma Ionescu. Victima are ambele picioare despărțite de corp. Starea ei este foarte gravă din cauza pierderii mari de sânge ce s'a produs. Ea a căzut cu totul în nesimțire ne mai putând vorbi nici un cuvânt.

Când a fost adusă la spital însă a putut să povestească întreaga scenă a accidentului.

— **Biblioteca Academiei Române.** Mișcarea în luna Aprilie 1907. I. Consultarea. A. Cărți tipărite. 1. Cerute cu buletine: Cetitori 743. Volume 2199. 2. Imprumutate acasă: Cetitori 8. Volume 64. Total: Cetitori 751. Volume 2263. Aflătoare în sala de lucru: Cărți. Volume 1777. Aflătoare în sala de lucru: Reviste române. Volume 12. B. Manuscripte și documente. Manuscripte. Cetitori 57. Volume 164. Documente. Cetitori 30. Volume 3526. Cărți vechi românești (1508 până la 1830). Cetitori 14. Volume 19.

II. Sporirea. Primile. 1. Conform legii dela 23 Martie 1904. Volume și broșuri 199, Numere de reviste române 242, foi volante 784, 2. În dar sau în schimb, Volume și broșuri 625, numere de reviste române 38, străine 143, atlase și cărți 3, Volume mscr. 4, documente 101, foi volante 1, 3. Cumpărate, Volume și broșuri 39, numere de reviste române 4, străine 92, volume mscr. 8, foi volante 861, note muzicale 1. Total. Volume și broșuri 863, numere de reviste române 284, străine 235, atlase și cărți 3, volume msc. 6, documente 101, foi volante 1646, note muzicale 1.

— **Mulțumite publice.** Din incidentul trist și ireparabil ce m'a atins prin pierderea din viață a neuitatului meu soț, George Petrescu, fost învățător gr.-or. rom. în Apatou, neputând în parte a răspunde tuturor acelor, cari m'au consolat în aceasta grea lovitură a sorții, — precum și acelor O. D. preoți și învățători, cari n'au pregetat a osteni și a săvârși actul înmormântării, îi rog pe toți să primească pe această cale mulțumita mea adâncă. Lipova, în 9/22 Maiu 1907. Livia Petrescu n. Ciorogar.

— Fiind foarte simțită lipsa alor două rânduri de ornate la biserică noastră, prin o cuvântare ținută la inima poporului în Dumineca a treia din postul mare, mi-a succes, că pe sf. Paști am căpătat două ornate de mătăasă brodate. Un rând întreg l-a cumpărat vâd. Marița Strajea din avutul său cu prețul de 170 coroane; — al doilea l-a cumpărat prin dăruiri benevole dela credincioșii bisericeii în preț de 200 coroane. Amândouă s'au sfințit în prima zi a sf. Paști după finea utreniei și s'au predat destinațiunei. Bucuria poporului a fost mare, văzându-și preoții îmbrăcați în vestimente strălucitoare.

Acî las să numez numele contribuenților: Lubița Ganea, preoteasa 5 cor., L. Adamovici, preot 5 cor., Dr. G. Tulcan, 5 cor., Ch. Adamovici, v. not. 5 cor., Gr. Roșiu, învăț. 2 cor., Iosif Barbos, pădurar 5 cor., Todor Marina cu soția, 10 cor., vâd. Elena Calușer cu fam., 10 cor., Mihaiu Roșu, cu familia 8 coroane, L. Calușeriu cu soția 5 coroane Nica Herțeg cu soția, 5 cor., Dim. Guleș cu soția, 6 cor., Nica Guleș, 4 cor., Todor Mermeze, 4 cor., Petru Ionuțias cu soția, 4 cor., Todor Macian cu soția, 4 cor., I. Giulan, 3 cor., Todor Marta cu soția, 4 cor., Todor Hornoi, 3 cor., G. Indreica, 3 cor., Mitru Pașc, 3 cor., Ioan Beldea, 3 cor., V. Maria Guleș, 3 cor., Petru Hornoi, 2 cor., Ioan Verișan, 2 cor., Ioan Ionuțias 2 cor., Lazar Guleș 2 cor., Catilia Guleș 2 cor., Todor Morariu 2 cor., Lazar Indreica 2 cor., G. Istinsten 2 cor., N. Ionuțias 2 cor., G. Macian 2 cor., Em. Socodoran 2 cor., N. Stojan 2 cor., At. Păcurariu 2 cor., Lazar Giulan 2 cor., Todor Cios 2 cor., Miliția Grec 2 cor., Valeria Tamașdan 2 cor., Cristina Calușeriu 2 cor., Lazar Herțeg 2 cor., Petru Gal 2 cor., Cristiana Selegian 2 cor., Miloș Marcovici 2 cor., T. Ionuțias 2 cor., T. Suci 2 cor., Al. Perjol 2 cor., Ilie Oradan 2 cor., T. Tyulty 2 cor., Mihaiu Hidis 2 cor., I. Maetec alui Stefan 2 cor., C. Oprea 2 cor., Mihaiu Mermeze 2 cor., N. Guleș 1 cor., I. Istin 1 cor., Ilie Guleș 1 cor., L. Calușer 1 cor., I. Guleș 1 cor., I. Cuzman 1 cor., Savela Moldovan 1 cor., Marta Mermeze 1 cor., Vas. Calușeriu 1 cor., Mitru Popa 1 cor., Nica

Galis 1 cor., Iul. Tiritean 2 cor., P. Ardelean 1 cor., G. Bulzan 1 cor., G. Herțeg 1 cor., T. Ardelean, 1 cor. De tot 208 cor.

Când le exprim și pe aceasta cale mulțumită rog pe bunul Dumnezeu să le răsplătească fapta lor din darurile Lui cele bogate. *Semlac Dumineca Tomei 1907. D. Ganea* preot.

— **Anunț.** Un tinăr absolut de 4 cursuri de pedagogie, care posedă perfect limba rom. și maghiară își caută imediat aplicare în vre-o cancelarie ori pe alte terene de orice natură.

Cei interesați vor primi deslușiri mai detaliate dela redacția ziarului »Tribuna«

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuște foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul »Am fost bețiv.«

— **Fața fragedă și mâna albă** este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adevărit ca adevărat bune în contra piștruiilor, petelor de ficat, coșuri, miteseri, roșeața mânilor. Dă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada. Prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comandă la singurul preparator: Tónay Imre și Wachsmann Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

— **Pentru o întregă uniformă de haine bărbătești** (3 metri) pănură de lână fl. 6.50—7.50 și 8.50. Poftiți și cereți muștră. Excluziva măgăzină a fabricii de pânuri Leichner és Fleischer în Arad, Szabadság-tér 17.

— **Knize István**, măiestru de arme cu diplomă, în Arad, în sala de tir din pădurița orașului, primește reparația a tot felul de arme, face paturii de puști și lamite pe ângă prețuri moderate și garanție.

— **Nu mai e» pipă cu băgău**, inveninare de nicotină, fum de tutun puturos. Să folosim camilul totdeauna curat, lungimea 65 cm. 3 cor. în loc 45 cm. lung. 2 cor. Tigaretă dela 90 bani. Tevele de ciubuc se fabrică la comandă. Pipă de vânat nouitate 3 cor. Se trimite ori-unde cu rambursă din partea lui Horváth Florián, Budapesta, Ráday-utca 14.

Stejarul lui Horia.

Auzită dela G. Stoian și comunicată de St. Peneș.

După o lungă bătaie
Horia cu oștirea sa
Într'o veselă câmpie
S'a fost pus a ospăta.

Un stejar cu ramuri dese
Da oștirii adăpost,
Și pe iarbă se întind mese.
Mese mari cum n'au mai fost.

Peste flăcări în frigare
Sfârșiau berbeci și boi,
Vinul spumegă 'n pahare,
Suna fluier și cimpoi.

Vesel venea tot poporul
De prin munți și de prin văi,
Salutând pe luptătorul
Și pe toți aleșii săi.

Săltau toți de voie bună,
Că din jug s'au liberat,
Urări, chiote răsuna...
Și la cer mereu străbat...

Horia stă la cap de masă
Cu doi mândrii căpitani,
Lângă el, a lui aleasă
Încă tinără de ani.

Beau voinicii... beau și 'nchină!...
Mici cu mari la joc se prind;
Dar puicuța tot suspină
La alesul ei privind...

«Ce ți-e ție?... Horia-i zice,
De stai tristă și ofrând?...
Puică, nu te simți ferice?!
Când mă vezi, că beau cântând?»

«Și ea jalnică-i răspunde:
Dragul meu, alesul meu...
«Ce-am visat nu'ți voi ascunde,
Că mi-apasă peptul greu...»

Se făcea, că'ți văd mormântul
Sub acest stejar săpat
Și tu rece ca pământul
În mormânt erai culcat!..

Auzind această veste
Toți se umplu de fiori,
Și plâng fete, plâng neveste,
Plâng bătrâni, bărbați, feciori...

Dară Horia beă, mănâncă,
Fără grije Horia beă,
Și nimic nu'l înspăimântă;
Nici dujman, nici cobeă rea.

În paharul ca să'nchine
Și din gură zice-așa:
Aici fraților pe mine,
Aici mă veți îngropă;

Iar când va veni barbarul,
Să vă ia pământ și drept...
Români!... scuturați stejarul,
Ca din somn să mă deștept...

Dela judecătorii și tribunale.

Procesul »Telegrafului Român«. Se scrie din Cluj, cu data 22 Maiu n. următoarele:

În procesul intentat ziarului »Telegraful Român« pentru »agitație«, astăzi, Mercuri, s'a ținut pertractarea la tribunalul regesc din Cluj asupra excepțiilor înaintate din partea dlui redactor T. V. Păcățianu în contra actului de acuzare. Senatul de acuză, în urma temeinicei apărări, făcută de distinsul avocat din Cluj, dr. Iuliu Pordea, a acceptat excepțiile și respingând actul de acuzare a decretat sistarea procedurii judecătorești în contra redactorului înprocesuat.

Ultime informațiuni.

— Serviciul nostru telefonic. —

Budapesta, 23 Maiu 1907.

Consiliu ministerial. Azi s'a ținut consiliu ministerial la 4 ore p. m. Intre altele s'a decis mergerea lui Wekerle la Viena, lucru, care se va întâmpla în zilele acestea.

Justh dementează în ziarele de astă seară, că ar fi numit reacționar partidul kossuthist.

La declarațiunea guvernului croat, apărută în »Narodny Novini« se așteaptă în cercurile politice răspuns din partea guvernului maghiar. Probabil acest răspuns se va da tot în formă de declarațiune publică. Se pare a fi inevitabilă căderea lui Iosipovici, ori a banului Pejacevici. Căderea celui dintâiu ar însemna fiasco pentru punctul de vedere maghiar.

Transacțiunea. Ziarul »Magyar-Ország« este informat, că guvernul austriac a trimis guvernului ungar un elaborat în chestia transacțiunei vamale.

Alegerile din Austria. Nu se cunoaște încă nici un rezultat. Alegerile decurg în liniște. Agitație mai mare e la Viena și la Praga. — Ministrul Forst și fruntașul ceh Herold probabil vor cădea, fiindcă social-democrații votează cu contrarii lor. — În cercul Fünfhausen din Viena pangermanul Schneider va reuși față cu social-democratul Forstner. — În Cernăuți agitația e mare. Localurile publice sunt închise. Pe străzi circulă jandarmi. Intrunirile sunt interzise. Invingerea drului Onciul la Șolca e aproape sigură. Studenții fac mare propagandă în interesul lui.

Ministrul Briand va fi excomunicat din sânul partidului socialiștilor francezi pe motivul, că și-a renegat principiile socialiste. Această excomunicare se va decide la adunarea generală a socialiștilor, care va avea loc în curând la Saint-Etien.

În camera belgiană au avut iară loc scene vehemente. Deputatul socialist Tournemont s'a repezit asupra ministrului lucrărilor publice și l'a amenințat cu pumnii, pentru că acesta n'a revocat urmărirea pornite în contra conducătorilor de greve. Conflictul însă s'a calmat.

Poșta Redacției.

Mulțumite publice și poezii populare ne-au sosit multe în vremea din urmă și ni-se fac întrebări în privința publicării lor. Rugăm pe toți să aibă răbdare: se vor publica îndată ce le vine rândul.

Rugăm pe corespondenți și colaboratori să scrie numai pe o pagină (față) a hârtiei, căci altfel avem greutatea de tipar.

Itteu. Îndată ce va fi loc. Este mare imbulzeală.

Unui ocnar din Sasca-montană. Fiindcă voim să încunjurăm certele nu putem publica ceea ce ne-ai trimis. Regretăm și noi purtarea preotului și învățătorului D-voastră dacă într'adevăr așa se poartă, precum ne scrii. În ce privește convocarea sinodului parohial și peste tot în afaceri bisericesti și școlare, adresați-vă forurilor superioare bisericești. Dacă nici după asta nu se vor îndrepta mai scrie-ne, c'atunci nu-i vom cruța.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

Correspondent

de limba germană, română, posibil și limba franceză, cu cunoștințe de comptabilitate

se caută

pentru o casă de manufactură en gros în România.

Condițiuni speciale: Să fie creștin, etatea cel mult 30 de ani, liber de armată, de preferat cei cari au mai lucrat în branșa manufacturii.

Oferte cu pretențiunile de salar și extrase după certificatele de studii și de serviciu în cele trei limbi, a se adresa la Administrația ziarului sub

„D. P. 16“.

Legătoare de ciorapi ARAD

Andrássy-tér nr. 20.

(Palatul Fischer Eliz).

Stă la dispoziția p. t. publicului.

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce beatură spirtuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beatură spirtuoasă. Sănătăți nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Faiszvaros nr. 20)

S lăniună, unsoare
și tot felul de articole
de cârnățarie
pe lângă prețurile cele mai avantajate
se pot: căpăta zilnic în băcănia lui
Garay Károly
Arad, piața Boczkó nr. 2

Cântarea înaltă sufletul!

GEORGE DIMA: Cele mai frumoase compozițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui măestru al muzicii au apărut la H. ZEIDNER în Brașov. Catalog gratuit!

În aceeași librărie este un sortiment bogat în cărți literare românești, de cenzură pentru scris și desen, deposit de hârtie, și despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

Veritabila alifie de plante pentru rane!

Cea mai bună pentru orice rane cât de vechi, umflături, reumă și alte atacuri. Prin efectul alinător ce-l are iutrece ori care alta preparație.

Prin încercarea de mai mulți ani este recunoscută de escelentă și mulți oameni sunt recunoscători acestei alifii de plante, recăpătându-și sănătatea.

În ori și care casă este indispensabilă ca doftorie de casă.

Singura provăzută cu marca »Mântuitorul«, este veritabilă.

Se poate căpăta în farmacia la »Mântuitorul«, a lui

Lukács Ferencz

în MAKÓ.

Prețul unui borcan 1 cor. 50 fil. La comandă de 3 borcane, câte 1 borcan costă 1 Cor, 35 fil.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

Telefon 441.

Telefon 441.

La „Cănele negru“.

Recomandă băcănă sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprrijiniți pe comersantul român!

Avis.

Se atrage atențiunea acționarilor dela „SENTINELA“ să nu uite a trimite până la 1 Iuliu 1907 declarațiile de opțiune la emisiunea nouă de acții a 106 cor., având a plăti numai 36 cor. până la 1 Septemvrie 1907. După 1 Iuliu 1907 se pot face subscripțiuni de acții numai cu 110 cor. de acții. La cerere se trimite prospect celor interesați.

Satul-nou, Mai 1907.

„SENTINELA“
institut de economii și credit
ca societate pe acții.

Anunț.

O văduvă română, în etate de 28 ani, caută loc **ca econoamă** la un preot eventual învățător etc. pe lângă o leafă corespunzătoare. Ofertele a se trimite în Arad, poste-restante sub inițialele »C. N.«

Iun. Hepp Gyula

LIPPA.

Recomandă asortimentul lui de **diferite pieluri**, anume opinci recunoscute de locuitorii români din ținuturi veche.

FIRMA FONDATĂ LA ANUL 1860.

Anunț.

În cancelaria notarială din Mikloulazur (com. Bihor, pu. Drăgeseke), își află aplicare

un tânăr

care e vărsat în afacerile cancelariei notariale (în deosebi în ale dărei). **Leafa: 40 coroane lunar, și afară de spălat, proviziune întreagă; — Cu timpul de va fi corespunzător va avea și venite laterale.**

Sistemizarea aruncăturii notariale e în curgere.

IN AMERICA DE NORD
la **Waynesboro Pa.**

The Geiser

se află

Manufacturing Co.

la care se află de vânzare mașinile cele mai bune și mai noi, inventate numai de doi ani încoace.

MAȘINI DE TREIERAT, bucate cu elevator, suie paiele sus pe jireadă (sau cozol). **LOCOMOTIVE** care se trag de sine singure și trage și treierătorii după ele.

LOCOMOTIVĂ și **PLUGURI**, plug cu 6 fere, plug cu 8 fere și cu 12 fere; puterea locomotivei dela 18 până la 40 de cai. Și este locomotivă purtătoare cu numele »PERLESS«, cu putere dela 6 până la 30 de cai.

Tot aceasta societate caută un neguțator de mașini la care pot să-i deie în vânzare, arătând prețurile și săi arate un nou chip de a câștiga bani prin mașinile din America Ori care neguțator poate să probeze numai un an și va afla că mașinile Americane sunt cele mai bune.

Cine suferă de stomac

cine merge la băi,

în general cu-i e dragă sănătatea și viața, să nu negligeze a-și comanda imediat brăul meu apărător de stomac, patentat, care face să înceteze ori ce boale vechi de stomac, sgârciuri, dureri, arsuri etc. și poate mânca ori ce, scrisorile de recunoștință dovedesc că fără aceasta nu e vindecare, e de neprețuit să se poarte vara noaptea și după baie, nu provoacă numai asudare, acoperire părțile gingașe ale organismului, și împiedică răceala stomacului, tocmai de aceea cine din sgârcenie nu și l procură, își pune viața în joc. — Nr. I pentru bărbați sau femei, care număr se potrivește la cei mai mulți, costă 3 cor. Nr. II pentru staturi mari de tot costă 4 cor.

Contrafacerea e interzisă:

Adresa: **Takáts Dániel, Nagyvárad,** Sorompó-utca nr. 2.

Nu-ți asudă mai mult picioarele

dacă întrebuințezi

„**Sudin**“

cel mai potrivit medicament al timpului modern contra asudării mânilor și a picioarelor. După întrebuințarea unei sticle, deplin succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot.

Pregătitorul:

Farmacistul Nagy Kálmán Nyiregyháza

— Expediție promptă prin poștă. —

Dacă vrei întrebuința distrugător de bătănturi numit

„**Togo**“

fără nici o durere te vei scăpa de bătănturi.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în circulație după metoda profesorului japonez Dr. Takacu — de către

In atențiunea oamenilor străduitori!

Firma T. Szücs és társa Nagyváradon, Füzési-fatelep 3. sz. 2., recomandă mașinările de mână în formă nouă și practice pentru fabricarea olanelor de ciment pentru acoperișe de casă, se pot fabrica cu această mașină din amestec de ciment și nisip, țigle solide pentru acoperișe, prin care în ținuturi năsi-poase sau de pe lângă riuri năsi-poase, cu un capital mic se poate asigura un venit mare. Pentru fabricare în stil mai mare, cu plăcere ne ducem ca tovarăși cu mașinile noastre.

Arhitecții și domeniile și-le pot face în propria lor regie, fiindcă mașinile sunt portative și se pot instala ori unde.

Rugăm interesul publicului! și să binevoiască a cere informații personal sau în scris, dela firma de sus, unde se poate vedea modul de fabricare, țiglele gata și cum se construiește din ele coperișul.

La comanda ne rugăm să ne provocați la acest ziar!

Unsoare de porc
garanțată, curată
Slănină de mâncat
albă părjolită
Slănină cu ardei
Slănină afumată
Untură
Piparcă
Ceapă
Fasole.

In prețul cel mai moderat

la

Eduard Holzer

Temesvár.

Telefon Nr. 237.

Bae de aburi în odaie!

Cu ajutorul aparatului „DIANA” în 5 minute se poate face și în camera cea mai elegant mobilată o baie de aburi sau de aer ferbinte. În odaie nu se aprinde nici o necurătenie! După folosire se poate împătura și se poate așeza după un dulap. Cu folosirea aparatului de bae de aburi și de aer ferbinte „DIANA” se pot vindeca toate boalele provenite din răceală:

reumă, ischias, influență, guturai, catar, durere de gât, mai departe nenositatea, afecțiuni de rinichi, congestii de sânge, ș. r.

Este mijlocul cel mai nestrict și mai sigur pentru slăbire.

O baie costă 4 fileri.

Fiecare baie e o plăcere! Este indispensabilă și pentru sănătoși!

APARAT DE VIBRAȚIUNE autorizat în toate statele lumii! Nu e durere de cap, care n'ar înceta în decurs de trei și jumătate minute. E mod sigur de vindecarea GUTEI, A RFUMEI și NENOSITĂȚILOR! După 2-3 vibrațiuni reîmprospetează circulația sângelui. Aparatul se vib ațiune e in fragil și ține zece de ani. — Prețul împreună cu împachetarea costă 10 cor.

Descriere amănunțită și prospect trimite gratuit

Szabó István és Ferencz

Budapešť, VII., Csömöry-ut 133.

Distruge cu totul fără durere bătăturile și negcii preparatul așa numit

SALICYL
TYUKSZEMIRTÓ
al lui VASVÁRY.

Bătăturile cele mai vechi și mai îndărătnice le face să dispară în 4-5 zile.

Prețul unei sticle 70 fileri.

Impedecă în timpul cel mai scurt căderea părului; după câteva aplicațiuni pe pelea capului dispare de tot mătreța prin

Elixirul de păr
al lui VASVÁRY.

Are parfum plăcut! Răcorește pelea capului.

Prețul unei sticle cor. 1-50.

Se capătă numai în farmacia lui

Vasváry Elemér în Hódmező-Vásárhely.

Când se comandă, vă rugăm să vă provocați la „Tribuna”.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA”

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni!

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, restre pentru fețe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50-500 cor. se plătesc la moment la ziua morții întâmplate;

2. În ramul focului: ciădirii de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine reevizite ș. a. prin spargere;

4. Contra grădinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăs, viță (vitea), plante industriale: cânepă, lă, hîmel, nat-etuși, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală **„TRANSSYLVANIA”** în Arad

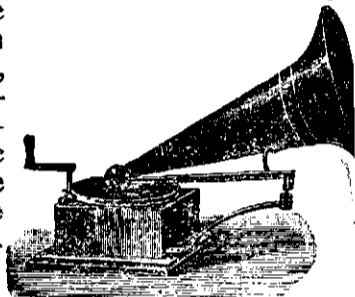
Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grădinei: cucuruz, grâul, secăra, ovézul și toată economia

Nici la o familie nu-i iertat

să lipsească gramofonul

Prețuri foarte ieftine! Phonograful lui Edison dela 5 fl. în sus. Gramofon cu plăci dela 9 fl. în sus. Automate pentru ospăți dela 35 fl. în sus. Suluri plăci duble mare asortiment. Noutăți Gramofon suruitor! Ilustrate cu cântece și note, bucala 20 cr. Catalog ilustrat despre Phonograph, Gramofon și Automate se trimite gratuit și scutită de timbru. Primesc tot felul de plăci întrebuițate sau le schimb după plac. Cel mai ieftin izvor de adjustare pe acest teren în întreaga Ungaria.

Tóth József, comerciant de gramophone. Corespondență în orice limbă. Szeged, str. Könyök nr. 3. Noui plăci românești!

Puțin venit, mare circulație!

Nu este un cadou mai frumos decât un gramophon.

Din cauza mutării localului lui de prăvălie

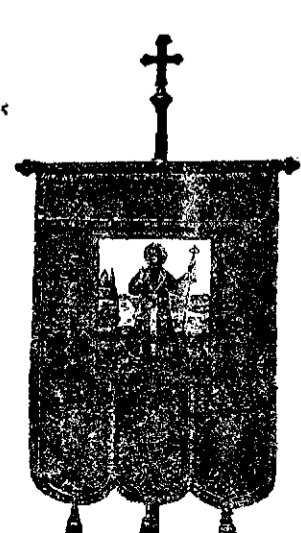
prețurile sunt foarte reduse. Cei mai fini ochelari și Zwickeri cu 1 și 2 coroane.

Bandage pentru surpătură 5 coroane, din cea mai fină peli de clase 7 coroane. La magazinul cu nuele medicale a lui

Deutsch Mihály în Arad,

Strada Deák Ferencz, în casa hotelului »Vass«.

Unde se poate mai ieftin și mai bine cumpăra? la MITA PERINACZ

Unde se poate căpăta
Unde se poate căpăta
Unde se poate căpăta
Unde se poate căpăta

Cinei mai solid? Mita Perinacz.

Undei prăvălia lui Mita Perinacz? **în Pancsova.**

Telegram-adres: PERINACZ, Pancsova nr. 35.

toate lucrurile trebuincioase în biserici? la Mita Perinacz.
balдахine, prapori, policandre, șfeșnici și candelă? la Mita Perinacz.
steaguri trebuincioase pentru societăți a cântăreților? la Mita Perinacz.
ciasuri pe părete? la Mita Perinacz.
ciasuri pentru buzunar, de aur și argint? la Mita Perinacz.
cias bun pentru buzunar cu 5 coroane? la Mita Perinacz.
lanțuri de aur, inele cercei și medalii? la Mita Perinacz.
Șmuc pentru mirese? la Mita Perinacz.
obiecte din diamant și Brilliant? la Mita Perinacz.
farfurii de arjint și arjint de China? la Mita Perinacz.
alte obiecte făcute de arjint și argint de China? la Mita Perinacz.
icone rusece? la Mita Perinacz.
mașini de cusut? la Mita Perinacz.
oglinde de tot soiul? la Mita Perinacz.
în rate lunare? la Mita Perinacz.

Concurs.

Pentru ocuparea postului

de contabil

«CIACOVANA» institut de credit și economii
 deschis pe acții în Csákova, se scrie concurs
 condițiunile următoare:

1. Salar anual 1600 cor.
2. Locuință în natură în casele institutului, con-
 tinând din: 3 chilii, culină, cameră, pod, piv-
 ni, în curte separată. Locuința se poate ocupa
 numai la 1 Iulie st. n. 1907, până atunci compe-
 nsa de locuință va solvi-o institutul în bani.
3. Tantiema statutară.

Cei-ce doresc a reflecta la dobândirea ace-
 stui post, au să documenteze, că au absolvat școala
 comercială, că au prestat examenul de maturitate
 și că posedă limba română, germană și maghiară
 perfect în vorbire și scriere; și că sunt capabili
 să compună independent bilanțul.

Rugărilor sunt a se adresa direcțiunii institutu-
 lui «Ciacovana» în Csákova (Temesmegye) până
 inclusiv 30 Maiu st. n. 1907.

Numai cei cu praxă de bancă vor fi luați în
 considerație.

Noul ales are să-și ocupe postul la 15 Iunie
 st. n. 1907.

Alegerea va fi în 1 Iunie st. n. 1907.

Dat în ședința plenară a direcțiunii, ținută în
 19 Maiu st. n. 1907.

Direcțiunea.

Cele mai bune coase pe lume
 sunt coasele

„Bur“ și „Japoneză“.

Aceste coase sunt pregătite din
 oțel Svedian și se trimit numai
 cu garanță.

Fiecare bucătă care nu convine
 se schimbă gratuit.

Prețul coaselor:

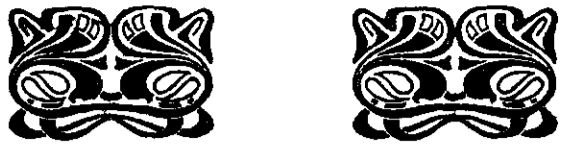
75 cm.	1 fl. 10 cr.
--------	--------------

80 cm. 85 cm. 90 cm. 95 cm.
 1'15 cr. 1'20 cr. 1'30 cr. 1'35 cr

Adresa exactă:

Grauer Mihály
 Kőbánya 14.

Tot de acolo se pot procura
 cele mai bune briciuri, pre-
 țul 1 fl. 20 cr., 1 fl. 50 cr. și
 2 fl. 50 cr.

**In adevăr
 este înviere!**

O foarte interesantă istorie din viață, cuprinzând ade-
 vărul până la ultima slovă, s'a întâmplat an în luna lui
 Iulie în o zi frumoasă de vară în casa bătrânului Barbu.
 Ședea bătrânul Barbu în jeț în curte împreună cu nepoții
 săi — copii săi, toate neamurile și prietenii săi. Deodată
 strigă:

Puternice părinte a ceriurilor! Cum să-ți mulțumesc că
 în un vis ai trimis la mine pe îngerul tău, care m-a mân-
 tuit de boala de 4 ani și de cumplitele dureri redându-mi
 iarăși sănătatea avută, puterea mea și fericirea familiei mele

La auzul acestor vorbe fie-care l'a rugat pe bătrânul
 Barbu de 83 de ani, ca înainte de ce ar muri, să lase

moștenire ur-
 mașilor să i
 deslegarea se
 cretului. L a
 acesta Barbu
 bătrânul și-a
 răsucit mus-
 tățile lui mari
 și dese, ce
 le-a dobândit
 prin pomadie
 și a început
 să vorbească.

Iubită soție
 copii și toți
 câți sunteți în

jurul meu. In noaptea zilei prime de Crăciun mi-s'a ară-
 tat în vis un înger ținând în mână ceva medicament și
 mi-a zis: *Barbule, Barbule ascultă vorbele mele!* Trebuie să
 mori! Dar totuși mai există un leac de mântuire: Dimi-
 neață când te scoli vei scrie momentan o epistolă la Do-
 brițin, lui GROSZ NAGY FERENCZ ca să-ți trimeată
 balzumul lui Király unicul leac de mântuire, bun contra
 boalei de stomac, podagrei, boalei de piele, astmă, ră-
 ceală, boală de ficat inimă și splină.

Am făcut așa. Am comandat balzumul Király și după a
 patra întrebunțare am început să-mi redobândesc sănă-
 tatea. Astfel iubiți cetitori urmați-mi pilda și țineți pururea
 în casa voastră câte o sticlă de balzam Király pentru de
 lăturarea bolii.

Pentru-ce întrebuințază în spitalele din străină-
 tate întotdeauna

renumitul BALZAM KIRÁLY,

renumitul balzam Király e cel mai sigur și mai
 de preț medicament
 contra podagrei,

renumitul balzam Király e neapărat de lipsă
 la reumă, dureri pe
 picioare și șele,

renumitul balzam Király e tot deauna folositor
 și are efect sigur la
 tot felul de dureri externe și interne.

O sticlă mare 2 cor. 65 fil., 3 sticle mari 6 cor 65 fil.
 pe lângă rambursă, unicul preparator.

Grosz Nagy Ferencz
 farmacist,

DEBRECZEN, COLȚUL STR. ȘAȘ-

Cel ce dorește a avea
RACHIE

ieftină,
FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul
Radovan Popovits, în Ujvidék,

CARTEA
 din care poate învăța cum să facă toate
 răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6-cor.
 Tot așa vând materialul necesar cu praf
 cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

Ministerul Financelor.
 Direcțiunea Datoriei Publice și Pensiunilor.
 Datoria Publică.

Nr. 12647.

5 Maiu 1907.

Publicațiune.

A 37-a tragere la sorti a titlurilor de rentă
 4% amortizabilă din 1889 împrumutul de
 32.500,000 lei se va efectua în ziua de
14 Iunie 1907 ora 10 a. m. în sala spe-
 cială a Ministerului de Finanțe, conform dis-
 pozițiunilor stabilite prin regulamentul publi-
 cat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7
 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri
 în valoare nominală de lei 281,400 în pro-
 porția următoare:

28 titluri à 5,000 lei	. 140,000—
137 » à 1,000 «	. 137,000—
44 » à 100 «	. 4,400—

209 titluri pentru o va-
 loare nominală de lei . . . 281,400—

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Datoriei Publice și Pensiunilor
I. Ionescu.

Sanatoriul și hidroterapia
 alui

Dr. RÁCZ ÖDÖN

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-uteza nr. 7.

Telefon 639.

**Deschiu îndecursul anul întreg pentru
 bolnavi interni și externi.**

Băi electrice. Hidroterapie, tratament electric, băi
 de carbogen, de ectină și minerale. Tratament cu
 aer cald, dulapuri de aburi, cură de nomol de
 Pöstyéni. Băi de nomol de Franzesbad, cu no-
 mol original. Impachetări cu nomol. Inhalațiuni.
 Masage cu vibrații. Cură de slăbire și îngrășare.

Se recomandă:

la nervozitate, istovire de ori ce fel, afecțiuni de
 stomac, intestine, inimă, plămâni și organele res-
 pirării, la reumă articulară și musculară.

Resultate escelente.

Supraveghiere permanentă medicală; prețuri ieftine,
 Pensiune (locuință și alimentare) pe zi 3—5—7 cor.

Cu plăcere ofere prospecte și lămuriri

Dr. R á c z Ö d ö n
 proprietarul și conducătorul institutului.

Ciorapi!

Cămăși matroz!

Sokne, mănuși de mătasă și
 ață, în cali-
 tatea cea mai
 bună, asortiment bogat.

Prețuri absolut ficse!

Bársony Andor

mare prăvălie de ciorapi

Arad, piața Libertății nr. 17.

SPECIALIST!

Filială în T.-Recaș.

Filială în Buziaș.

Expositură în Toracul-mic.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.500.000.
Capital de fond Cor. 600.000. Fond de rezervă Cor. 200.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă
deponenților 4½%, după depuneri peste
20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% in-
terese netto. Darea de venit după capita-
lele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plă-
tesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face
pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite ipotecare
precum și amortizaționale în modul cel
mai culant.

Direcțiunea institutului.

Pentru economii!

„Peronospin“ mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra
peronosporiei, la stropirea viilor. Nedeasămănat cu mult mai
bun și mai ieftin este în folosință „Peronospin“-ul, decât peat
vânăta. Cu „Peronospin“-ul stropind via, 1 hectolitr vine
50 fil., pe când cu peatra vânăta 1 cor. 60 fil., fiind peat
vânăta astăzi foarte scumpă. Ca fieștecare proprietar de vi
să poată căpăta numai veritabilul „Peronospin“ dau favor
acela că deja la comanda de 8 pachete trimite francat.

Prin întrebuințarea „Peronospin“-ului, via va fi hotărât mai frumoasă, beamb
de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experița a dov
că prin folosirea pietrii vânăte, nu s-a ajuns aceste rezultate, — probabil peat
aceea, că piatra vânăta vorzește peste mătură frunzele și prin asta abstrage
puterea și sucul viței, ceea-ce înseamnă pierdere de putere. — Pravul de stru
al meu, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronospor
„Peronospin“-ul le deja de 6 ani în folosință cu rezultate foarte favorabile.
Prețul unui pachet este 60 fileri. — Revanzătorii, comerolanții capătă rabat con
punzător.

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porellor și a callo
Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai ma
și mai bun. De mare însemnătate este pentru ori-care econo
a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta s-a ar
valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul 60 fil.

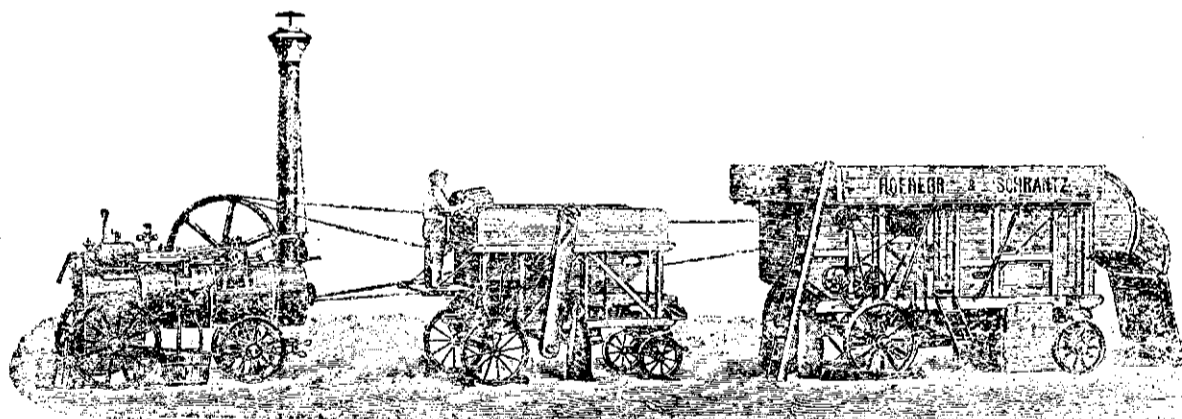
Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stă
pirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului ac
stuaia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp
iarnă, pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fil.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este că vite
și porcii suferă mult de mănăcarimea păduchilor, prin care m
cărime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor —
chiar slăbindu-i, astfel încât în loc de a li-să ridica prețul, chi
perd din valoare. De aceea fiecare econom să întrebuinț
această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor liquo
ruri. Cine voește a-și prepara rum și liqueruri foarte bune
ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru 1 litră 40 fil.
Tot cu acest preț să capătă și pentru rachiu de prune și liboviță
borovicka, de drojde, de bucate și altele.

Toate aceste se capătă la **Cornel Demeter, apotecar, Szászváros,** Piața
lui nr. 7.

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

Garnituri de triori cu aburi

cu presse late de paie și elevatoare,

Locomobile de benzin cu mașini de treierat

de ale lui HOFFER ÉS SCHRANTZ

și tot felul de articli economici și tehnici.

Mașini de secerat și legat sistemul MC. KORMICK.

Reprezentantul general:

EDUARD KARNER

deposit de mașini, TEMESVÁR, oraș (Belváros).

Cancelarie: Strada Báthori nr. 1.

Deposit: Erőd-u. nr. 5.